

POWIATOWY URZĄD PRACY W LUBACZOWIE

**RANKING ZAWODÓW
DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH
W POWIECIE LUBACZOWSKIM
W I PÓŁROCZU 2013**

RAPORT DIAGNOSTYCZNY

Sporządził: Sylwester Kusiak

Wstęp.....	2
Rozdział 1. Analiza bezrobocia wg zawodów (grup zawodów) w powiecie lubaczowskim w I półroczu 2013 roku.....	5
1.1 Bezrobotni według zawodów	5
1.2 Bezrobotni według PKD.....	10
1.3 Napływ bezrobotnych według zawodów.....	12
Rozdział II. Analiza ofert pracy według zawodów (grup zawodów) w powiecie lubaczowskim w I półroczu 2013 roku	18
2.1 Oferty pracy według zawodów	18
2.2 Oferty pracy według PKD	23
2.3 Ranking zawodów zgłoszonych w ofertach pracy ze względu na wskaźnik szansy uzyskania oferty pracy.....	27
Rozdział III. Analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie lubaczowskim w I półroczu 2013 roku.....	30
3.1 Ranking zawodów deficytowych, zrównoważonych i nadwyżkowych	30
3.2 Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych według grup zawodów	40
3.3 Ranking zawodów generujących długotrwale bezrobocie	41
Podsumowanie	44

Spis tabel

Tabela 1. Bezrobotni według zawodów w powiecie lubaczowskim (stan na koniec I półrocza 2013 roku)	7
Tabela 2. Napływ bezrobotnych według zawodów w powiecie lubaczowskim (stan na koniec I półrocza 2013 roku)	13
Tabela 3. Oferty pracy według zawodów w powiecie lubaczowskim w I półroczu 2013 roku	19
Tabela 4. Oferty pracy według PKD w powiecie lubaczowskim w I półroczu 2013 roku [w %]	24
Tabela 5. Ranking zawodów o najwyższym wskaźniku szansy uzyskania oferty pracy w powiecie lubaczowskim w I półroczu 2013 roku	28
Tabela 6. Ranking zawodów o najniższym wskaźniku szansy uzyskania oferty pracy w powiecie lubaczowskim w I półroczu 2013 roku	29
Tabela 7. Zawody deficytowe w powiecie lubaczowskim w I półroczu 2013 roku	32
Tabela 8. Zawody zrównoważone w powiecie lubaczowskim w I półroczu 2013 roku	34
Tabela 9. Zawody nadwyżkowe w powiecie lubaczowskim w I półroczu 2013 roku	35
Tabela 10. Zawody deficytowe i nadwyżkowe według grup zawodów w powiecie lubaczowskim w I półroczu 2013 roku	40
Tabela 11. Ranking zawodów generujących w niskim stopniu długotrwałe bezrobocie w powiecie lubaczowskim w I półroczu 2013 roku	42
Tabela 12. Ranking zawodów generujących w wysokim stopniu długotrwałe bezrobocie w powiecie lubaczowskim w I półroczu 2013 roku	43

Spis wykresów

Wykres 1. Bezrobotni według grup zawodów w powiecie lubaczowskim (stan na koniec I półrocza 2013 roku)	9
Wykres 2. Bezrobotni według PKD w powiecie lubaczowskim (stan na koniec I półrocza 2013 roku)	12
Wykres 3. Napływ bezrobotnych według grup zawodowych w powiecie lubaczowskim (stan na koniec I półrocza 2013 roku)	15
Wykres 4. Oferty pracy według grup zawodów w powiecie lubaczowskim w I półroczu 2013 roku	20
Wykres 5. Porównanie liczby ofert pracy i osób bezrobotnych według PKB w powiecie lubaczowskim w I półroczu 2013 roku	26
Wykres 6. Zawody nadwyżkowe, zrównoważone i deficytowe w powiecie lubaczowskim w I półroczu 2013 roku	31

Wstęp

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (art. 8, ust. 1 pkt. 3 i art. 9 ust. 1 pkt. 9) jednym z zadań samorządu powiatu w zakresie polityki rynku pracy jest opracowywanie analiz rynku pracy, w tym prowadzenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych. Pełni on dwie zasadnicze funkcje: deskryptywną – pokazuje obraz lokalnego rynku pracy, koncentrując się przede wszystkim na najważniejszych elementach jego nierównowagi oraz normatywną – pozwala na formułowanie wniosków dotyczących efektywniejszego wykorzystania usług i instrumentów rynku pracy, oraz ma służyć zrównoważeniu popytu na pracę i jej podaży.

Celem niniejszego opracowania jest dokonanie analizy bezrobocia w powiecie lubaczowskim w I półroczu 2012 roku według zawodów, analizy ofert pracy pozyskanych w powiecie, analizy zawodów deficytowych i nadwyżkowych. Szczegółowe zadania w tym zakresie to: określenie odpowiednich kierunków szkoleń dla bezrobotnych, zapewniających większą efektywność organizowanych szkoleń, usprawnienie realizacji programów aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych w celu promowania ich ponownego zatrudnienia, zoptymalizowanie poradnictwa zawodowego poprzez wskazanie zawodów deficytowych i nadwyżkowych, określenie kierunków zmian zachodzących w strukturze zawodowej oraz kwalifikacyjnej na lokalnym rynku pracy, oraz stworzenie dla niej bazy informacyjnej. Powyższa analiza ma posłużyć stworzeniu oferty edukacyjnej oraz szkoleniowej odpowiedzialnym za te obszary podmiotom. Opracowanie może być również pomocnym narzędziem dla instytucji edukacyjnych i szkoleniowych, jak również osób uczących się, pracujących i bezrobotnych. Monitoring zawodów dotyczy 10 grup zawodów wielkich, 43 grup dużych (jako wewnętrzny podział grup wielkich), 132 grupy średnie (jako wewnętrzny podział grup dużych) i 444 grupy elementarne (jako wewnętrzny podział grup średnich). Grupy elementarne obejmują 2360 zawodów i specjalności określonych w obowiązującym wg stanu na 30.06.2011 r. rozporządzeniu Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 27 kwietnia 2010 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz. U. Nr 82, poz.537 z późniejszymi zmianami).

Wdrożenie monitoringu zawodów deficytowych oraz nadwyżkowych ma na celu w szczególności:

- określenie kierunków i natężenie zmian zachodzących w strukturze zawodowo-kwalifikacyjnej na lokalnych, regionalnych i krajowym rynku pracy,

- stworzenie bazy informacyjnej dla opracowania przyszłych struktur zawodowo-kwalifikacyjnych,
- określenie odpowiednich kierunków szkolenia osób bezrobotnych, zapewniając jednocześnie większą efektywność organizowanych szkoleń,
- bieżącą korektę poziomu, struktury i treści kształcenia zawodowego (dotyczy władz oświatowych oraz dyrekcji szkół),
- usprawnienie poradnictwa zawodowego poprzez wskazanie zawodów deficytowych i nadwyżkowych,
- ułatwienie organizacji programów specjalnych dla aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych w celu promowania ich ponownego zatrudnienia.

Podstawą merytoryczną do sporządzenia niniejszego opracowania są dane statystyczne umieszczone w tabelach, które stanowią integralną część sprawozdania MPiPS.

Rozdział 1. Analiza bezrobocia wg zawodów (grup zawodów) w powiecie lubaczowskim w I półroczu 2013 roku

1.1 Bezrobotni według zawodów

W końcu pierwszego półrocza 2013 roku w ewidencji lubaczowskiego urzędu pracy pozostawało 3907 osób bezrobotnych (od początku prowadzenia niniejszego opracowania po raz pierwszy liczba ta spadła poniżej czterech tysięcy), w tym 1775 kobiet (45,4% wszystkich bezrobotnych) oraz 906 osób powyżej dwunastu miesięcy. Rejestrowana stopa bezrobocia w powiecie lubaczowskim wyniosła 16,1% (w analogicznym okresie roku 2011 było to 16,8%, zaś rok wcześniej 16,1%). Ogólna liczba osób bezrobotnych była aż o 121 osoby mniejsza (4028 osoby na koniec czerwca 2012 r.) niż w końcu drugiego kwartału roku 2012, znacząco zmalała przede wszystkim liczba kobiet – równo rok wcześniej zarejestrowanych było 1858 kobiet.

Struktura osób bezrobotnych pod kątem zawodów przez nie reprezentowanych jest od dłuższego czasu delikatnie tylko modyfikowana, trzy czołowe pozycje są od początku prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie lubaczowskim obsadzone przez zawody ślusarz, krawiec i sprzedawca (jedynie zmieniają się ich pozycje na liście), wszystko wskazuje, że ich dominacja w kolejnych latach pozostanie w tym rankingu niezagrożona. W przypadku zawodów ślusarz i krawiec w ostatnich latach widać małe zapotrzebowanie na pracowników w tych zawodach na lokalnym rynku pracy, brak pracodawców, którzy dawaliby szansę osobom je reprezentującym na znalezienie pracy. Patrząc na inne zawody najliczniej reprezentowane, można zestawić zawód ślusarz z zawodami pokrewnymi takimi jak technik mechanik, tokarz w metalu, czy też frezer, co daje w sumie ponad trzysta osób. Pamięając, że największy zakład zatrudniający fachowców w tych dziedzinach ma około stu sześćdziesięciu pracowników i jest to jedyny tego typu pracodawca na terenie powiatu lubaczowskiego w segmencie średnich i dużych przedsiębiorstw, widzimy jak małe szanse na znalezienie pracy mają osoby chcące pracować w analizowanych profesjach. Wystarczy wspomnieć, że w pierwszym półroczu 2013 roku do PUP Lubaczów wpłynęły łącznie dwie oferty pracy w tych czterech zawodach, dodatkowy komentarz wydaje się wobec zestawienia takich liczb zbędny.

W innym kontekście postrzegać należy zawód sprzedawca, pamiętając o jego zupełnie odmiennej specyfice, np. możliwości o wiele szybszego i łatwiejszego zdobywania kwalifikacji zawodowych czy też liczbie podmiotów gospodarczych zatrudniających

sprzedawców. W pierwszych sześciu miesiącach 2013 roku wpłynęło 6 ofert pracy w zawodzie sprzedawca, w parze z nimi szły oferty pracy dla: sprzedawców w branży przemysłowej – 17, sprzedawców w branży mięsnej – 2, sprzedawców w branży przemysłowej - 6, oraz pozostałych sprzedawców sklepowych (ekspedientów) – 50, łącznie 81 ofert pracy (nie zapominając, że w liczbie tej należy uwzględnić oferty stażowe). Liczba ta wydaje się relatywnie wysoka, lecz jak napisano wcześniej sprzedawcą jest zostać łatwiej niż np. wykwalifikowanym pracownikiem w zaawansowanym technologicznie procesie produkcyjnym, a po drugie jednak wysoka dynamika bezrobocia wśród osób związanych zawodowo z branżą handlową sprawia, że w miejsce wyrejestrowanych z tytułu podjęcia pracy sprzedawców pojawiają się kolejni.

Znakomita większość zawodów podanych poniżej pojawiała się również w poprzednich zestawieniach. Z kolei największa liczba absolwentów pojawiła się w zawodach wymagających wykształcenie na poziomie wyższym, tj. wśród pedagogów i specjalistów administracji publicznej. W roku poprzednim opisano pewnego rodzaju paradoks czy też raczej kwestię, która nie ma jasnego i jednolitego wytłumaczenia, a mianowicie fakt, że w regionie rolniczym, jakim jest powiat lubaczowski tak wiele osób bezrobotnych posiada zawody związane z rolnictwem: technik rolnik (83 osoby), rolnik upraw polowych (22 osoby), rolnik (17 osób), rolnik produkcji roślinnej (16 osób) i rolnik upraw mieszanych (2 osoby), w sumie 140 osób, w tej grupie 38% pozostawało długotrwale bezrobotnymi.

O ile między końcem pierwszego półrocza 2011 roku, a analogicznym okresem roku następnego minimalnie spadła liczba osób nie posiadających kwalifikacji zawodowych z 995 osób do 978 , o tyle w ciągu następných dwunastu miesięcy ponownie pojawiła się tendencja wzrostowa i na koniec czerwca 2013 roku aktywnymi pozostawały 1053 osoby bez zawodu, a więc aż ponad jedna czwarta (27%) bezrobotnych. W tym gronie było 75 absolwentów, oraz 122 osoby jest zarejestrowane powyżej 12 miesięcy.

W poniższej tabeli uwzględniono zawody mające dwudziestu i więcej przedstawicieli, w końcu pierwszego półrocza 2013 roku osoby zarejestrowane w PUP Lubaczów reprezentowały 384 zawody

Tabela 1. Bezrobotni według zawodów w powiecie lubaczowskim (stan na koniec I półrocza 2013 roku)

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Liczba osób bezrobotnych		
			Ogółem	w tym	
				Absolwenci	Powyżej 12 miesięcy
1	522301	Sprzedawca	177	3	61
2	722204	Ślusarz	171	0	45
3	753105	Krawiec	149	0	52
4	711202	Murarz	85	1	21
5	314207	Technik rolnik	83	1	34
6	331403	Technik ekonomista	81	0	24
7	311504	Technik mechanik	74	0	19
8	722314	Tokarz w metalu	69	1	18
9	723105	Mechanik samochodów osobowych	64	1	20
10	515303	Robotnik gospodarczy	60	1	17
11	322002	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	51	1	6
12	723103	Mechanik pojazdów samochodowych	48	1	7
13	512002	Kucharz małej gastronomii	45	1	5
14	512001	Kucharz	43	0	17
15	242222	Specjalista do spraw organizacji usług gastronomicznych, hotelarskich i turystycznych	42	1	7
16	751204	Piekarz	40	0	12
17	242217	Specjalista administracji publicznej	39	8	6
18	751201	Cukiernik	37	0	15
19	961302	Robotnik placowy	31	0	13
20	752205	Stolarz	30	0	8
21	712601	Hydraulik	28	0	10
22	834103	Mechanik - operator pojazdów i maszyn rolniczych	27	0	8
23	931301	Robotnik budowlany	26	0	7
24	263102	Ekonomista	25	2	6
25	311204	Technik budownictwa	25	0	7
26	514101	Fryzjer	25	0	5
27	242218	Specjalista do spraw badań społeczno-ekonomicznych	23	0	2
28	411004	Technik prac biurowych	22	0	8
29	611104	Rolnik upraw polowych	22	0	9
30	713102	Malarz budowlany	22	0	5
31	235107	Pedagog	21	9	2
32	611309	Ogrodnik - uprawa warzyw polowych	21	0	6
33	712904	Technolog robót wykończeniowych w budownictwie	20	0	4
34	000000	Bez zawodu	1053	75	122

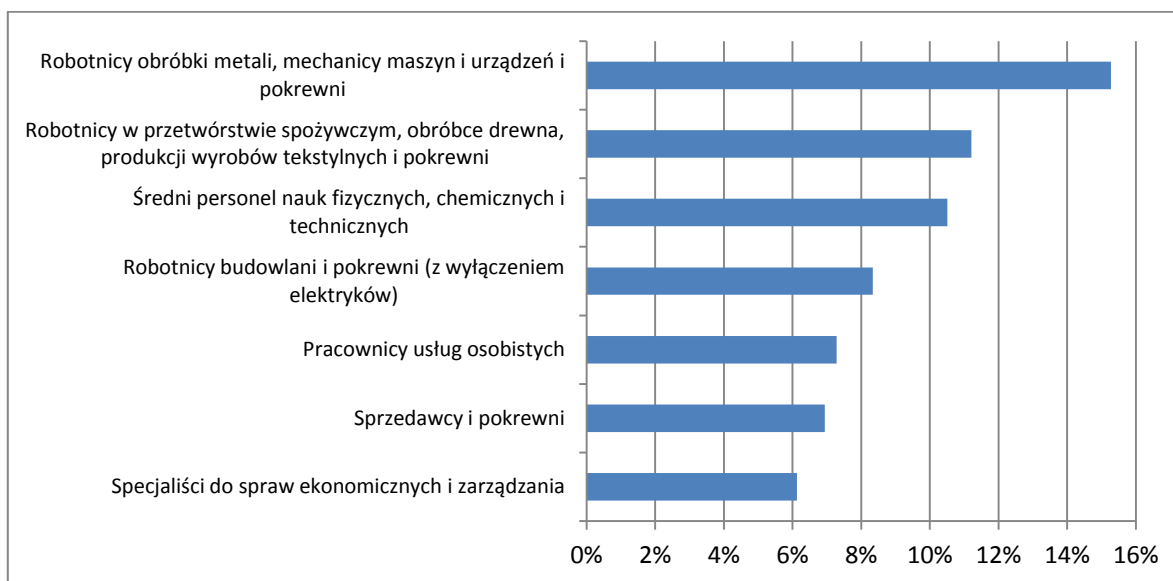
Źródło: Opracowanie własne

W dalszej części opracowania opisano strukturę osób bezrobotnych według reprezentacji dużych grup zawodowych, która wprost wynika z przedstawionego powyżej podziału na zawody (nie uwzględniono grup zawodów, których reprezentacja nie przekroczyła 6 procent). Zarejestrowani bezrobotni reprezentowali 37 grup zawodów, z których podobnie jak w poprzednich latach najliczniejsze były grupy *Robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni, Robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni*, oraz *Średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych*, z których każda była reprezentowana przez ponad dziesięć procent osób bezrobotnych. Najmniejsze zbiorowości stanowili *Pracownicy pomocniczy przygotowujący posiłki* (0,04%), oraz *Kierownicy do spraw produkcji i usług* (0,07%)

Ponieważ wiele osób zakwalifikowanych do danej grupy nie chce, najczęściej z powodu wyboru niewłaściwego kierunku kształcenia w szkole ponadgimnazjalnej, lub nie ma możliwości wykonywania swego zawodu z braku zakładów pracy zatrudniających pracowników w jej specjalizacji, szczególnie istotne jest zbadanie predyspozycji zawodowych i pomoc w zdobyciu uprawnień, które podniosłyby szanse na powrót na rynek pracy. Jak wspomniano wcześniej najbardziej charakterystycznym przykładem takich „pasywnych” kwalifikacji w powiecie lubaczowskim są zawody związane z grupą *Robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni*, a także zawód krawiec (należący do grupy zawodów *Robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni*), którego reprezentanci w zdecydowanej większości mówią o potrzebie reorientacji zawodowej z uwagi na brak możliwości znalezienia pracy w tym kierunku na lokalnym rynku pracy. W ich przypadku można zaryzykować tezę o ograniczonych możliwościach wykonywania zawodu z powodu braku dostatecznej liczby miejsc pracy na lokalnym rynku. Z drugiej strony taka sytuacja niestety nie dla wszystkich jest wystarczającym bodźcem do zmiany lub poszerzenia kwalifikacji zawodowych, co powoduje w praktyce bierność zawodową.

Wykres 1. Bezrobotni według grup zawodów w powiecie lubaczowskim (stan na koniec I półrocza 2013 roku)

Źródło: Opracowanie własne

Powyższy wykres warto uzupełnić wskazaniem listy zawodów najliczniej reprezentowanych w największych grupach zawodów (dla większej przejrzystości podano zawody reprezentowane przez więcej niż 0,5% bezrobotnych):

1. Robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni – 15,28%

- Ślusarze i pokrewni – 6,03%
- Mechanicy pojazdów samochodowych – 4,13%
- Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni – 3,19%
- Mechanicy maszyn i urządzeń rolniczych i przemysłowych – 1,23%

2. Robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni – 11,21%

- Krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni – 5,22%
- Piekarze, cukiernicy i pokrewni – 2,70%
- Stolarze meblowi i pokrewni – 1,51%
- Szwaczki, hafciarki i pokrewni – 0,50%

3. Średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych – 10,51%

- Technicy rolnictwa i pokrewni – 3,26%
- Technicy mechanicy – 3,19%

- Technicy budownictwa – 1,02%
  - Technicy nauk fizycznych i technicznych gdzie indziej niesklasyfikowani – 0,84%
  - Technicy technologii żywności – 0,63%
- 4. Robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków) – 8,34%**
- Murarze i pokrewni – 2,98%
  - Hydraulicy i monterzy instalacji sanitarnych – 1,30%
  - Malarze i pokrewni – 1,12%
  - Cieśle i stolarze budowlani – 0,74%
  - Robotnicy budowlani robót wykończeniowych i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani – 0,70%
  - Betoniarze, betoniarze zbrojarze i pokrewni – 0,53%
- 5. Pracownicy usług osobistych – 7,29%**
- Kucharze – 3,09%
  - Gospodarze budynków – 2,10%
  - Fryzjerzy – 1,30%
  - Kelnerzy – 0,50%
- 6. Sprzedawcy i pokrewni – 6,94%**
- Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci) – 6,73%
- 7. Specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania**
- Specjaliści do spraw administracji i rozwoju – 4,41%

1.2 Bezrobotni według PKD

Dane na koniec drugiego kwartału 2013 roku pokazują, że w Powiatowym Urzędzie Pracy w Lubaczowie pozostawały 922 osoby dotychczas niepracujące, stanowiąc niemal czwartą część ewidencji (23,6%), udokumentowane doświadczenie zawodowe posiadało 2985 osób (76,4% bezrobotnych).

Najliczniejsze grupy stanowiły osoby pracujące wcześniej w sekcji *Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle* - 558 osób (14,3% wszystkich bezrobotnych, 18,7% bezrobotnych wcześniej pracujących), *Przetwórstwo przemysłowe* – 452 osoby (11,6% wszystkich bezrobotnych, 15,2% bezrobotnych wcześniej pracujących), *Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe*

produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby – 401 osób (10,3% wszystkich bezrobotnych, 13,4% bezrobotnych wcześniej pracujących), *Budownictwo* - 395 osób, (10,1% wszystkich bezrobotnych, 13,2% bezrobotnych wcześniej pracujących), oraz *Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne* - 386 osób (9,9% wszystkich bezrobotnych, 12,9% bezrobotnych wcześniej pracujących). W tych pięciu sekcjach pracowało wcześniej łącznie 56% wszystkich osób bezrobotnych (73 % osób wcześniej pracujących).

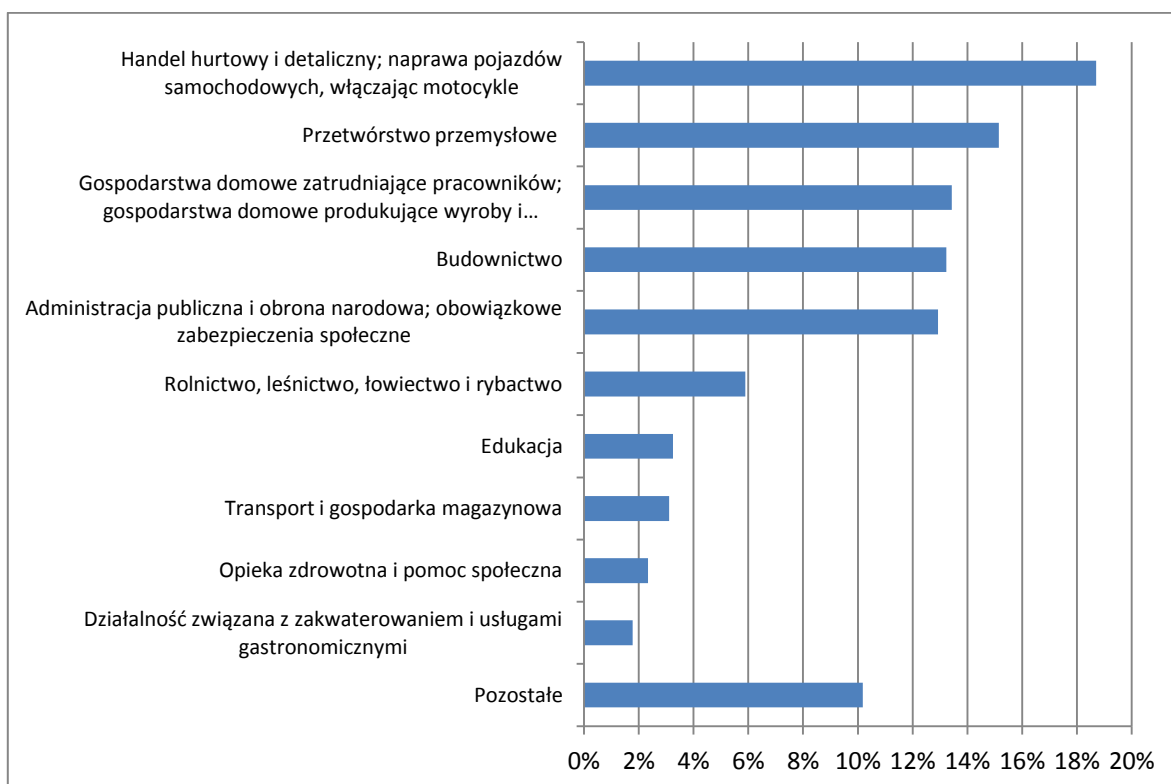
Zaskoczeniem nie jest fakt, że liczebnie wyróżniają się przedstawiciele zawodów, w których istnieje wysoka rotacja miejsc pracy, a w ślad za nią znaczna dynamika bezrobocia, np. sprzedawcy w ramach grupy *Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle*, a także pracujący w branżach, których w największym stopniu dotyczy zjawisko zatrudnienia sezonowego, czyli w *Budownictwie* i w ramach sekcji *Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby* i *Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo* wszelkiego rodzaju pomocniczy pracownicy w rolnictwie i gospodarstwach domowych.

Zdefiniowana już w poprzednich latach prawidłowość objawiająca się tym, iż w zbiorowości osób bezrobotnych wyróżniają się liczebnie byli pracownicy newralgicznej dla rozwoju gospodarczego danego obszaru sekcji, związanej z przetwórstwem przemysłowym, w ramach której istnieją tak ważne w przeszłości dla gospodarki powiatu działy jak produkcja artykułów spożywczych, produkcja wyrobów tekstylnych, produkcja wyrobów z drewna, produkcja maszyn i urządzeń, produkcja mebli, oraz naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń, jest kolejnym argumentem świadczącym o skali regresu lokalnej gospodarki. Wiele z tych osób pracowało w zakładach, które albo już nie istnieją, albo w zasadniczy sposób ograniczyły liczbę pracowników.

Pozornie zaskakująca jest liczna reprezentacja osób pracujących wcześniej w sekcji *Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne*, w tym miejscu należy przypomnieć, że trzon tej grupy stanowią osoby zatrudniane uprzednio przez jednostki samorządowe na stanowiskach refundowanych, głównie w ramach prac interwencyjnych, ale też robót publicznych, zazwyczaj na stanowiskach niewymagających wysokich kwalifikacji zawodowych. Jest to grupa, której przedstawiciele trudno zaktywizować zawodowo, ponieważ szanse na znalezienie pracy opierają zazwyczaj na szukaniu pomocy specyficznie definiowanego „państwa”, tym samym przejawiają roszczeniowy stosunek wobec instytucji rynku pracy.

Kolejna część analizy bezrobocia utrwala obraz petryfikacji gospodarczej powiatu lubaczowskiego, co ma odbicie w małej liczbie lub nawet braku nowych miejsc pracy, sprawia to, że osobom chcącym wejść na tak „skostniały” rynek pracy, zadanie to często wydaje się niewykonalne. Przedstawione poniżej zestawienie zawiera strukturę bezrobotnych według PKD w 10 największych grupach, podane dane odnoszą się do odsetka reprezentantów danej branży wśród osób wcześniej pracujących.

Wykres 2. Bezrobotni według PKD w powiecie lubaczowskim (stan na koniec I półrocza 2013 roku)

Źródło: Opracowanie własne

1.3 Napływ bezrobotnych według zawodów

W pierwszej połowie 2013 roku odnotowano 2815 rejestracji osób bezrobotnych, z czego 1198 dotyczyło kobiet (43% włączonych do ewidencji PUP Lubaczów w tym okresie). Absolwenci stanowili 13,6% wszystkich rejestrowanych (376 osób, w tym 206 kobiet). W omawianej grupie było aż 845 bezrobotnych (30% rejestrowanych, w analogicznym okresie roku poprzedniego było 700 takich osób) w tym 174 absolwentów, bez zawodu, nie posiadających żadnych kwalifikacji zawodowych.

Poniżej przedstawiono napływ osób bezrobotnych według zawodów (uwzględniono 30 najliczniej reprezentowanych zawodów). Pobieżnie widać układ mocno zbliżony do

struktury bezrobotnych według zawodów, podobnie jak tam pierwsze trzy pozycje są obsadzone przez zawody ślusarz, sprzedawca i krawiec. W przypadku absolwentów widać nasilenie wśród absolwentów wyższych uczelni w gronie specjalistów administracji publicznej, ekonomistów i pedagogów, ponadto z kwalifikacjami kierunkach kucharz, fizjoterapeuta i mechanik pojazdów samochodowych. Pomijając absolwentów wyższych uczelni struktura taka w dużym stopniu odzwierciedla ofertę edukacyjną szkół ponadgimnazjalnych w powiecie lubaczowskim i w ostatnich latach nie uległa znaczącym zmianom.

Tabela 2 Napływ bezrobotnych według zawodów w powiecie lubaczowskim (stan na koniec I półrocza 2013 roku)

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Ogółem	w tym absolwenci
1	722204	Ślusarz	121	4
2	522301	Sprzedawca	112	7
3	753105	Krawiec	80	0
4	331403	Technik ekonomista	67	4
5	722314	Tokarz w metalu	45	1
6	311504	Technik mechanik	44	1
7	711202	Murarz	43	1
8	314207	Technik rolnik	42	0
9	322002	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	41	3
10	242217	Specjalista administracji publicznej	39	13
11	723105	Mechanik samochodów osobowych	39	1
12	515303	Robotnik gospodarczy	38	0
13	723103	Mechanik pojazdów samochodowych	36	9
14	512002	Kucharz małej gastronomii	34	10
15	242222	Specjalista do spraw organizacji usług gastronomicznych, hotelarskich i turystycznych	28	1
16	263102	Ekonomista	27	13
17	514101	Fryzjer	26	7
18	242218	Specjalista do spraw badań społeczno-ekonomicznych	21	0
19	311204	Technik budownictwa	21	1
20	712601	Hydraulik	21	0
21	751204	Piekarz	20	1
22	228301	Fizjoterapeuta	19	12
23	235107	Pedagog	19	10
24	242190	Pozostali specjaliści do spraw zarządzania i organizacji	19	7
25	512001	Kucharz	19	0
26	752205	Stolarz	19	3
27	751201	Cukiernik	18	0
28	931301	Robotnik budowlany	17	0
29	961302	Robotnik placowy	16	0
30	834103	Mechanik - operator pojazdów i maszyn rolniczych	15	0
31	000000	Bez zawodu	845	174

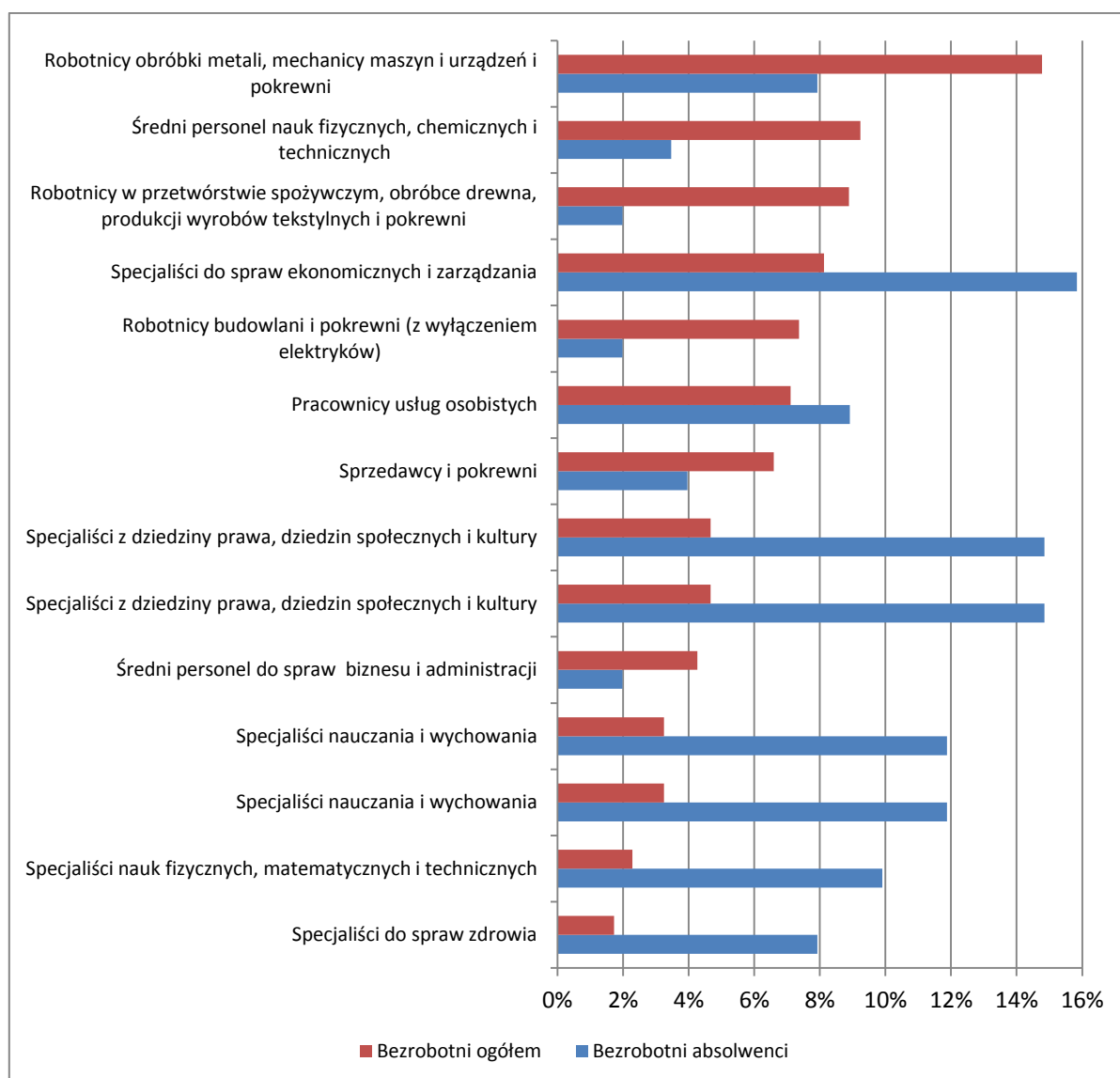
Źródło: Opracowanie własne

Struktura napływu osób bezrobotnych w szerszym ujęciu, tj. w podziale na grupy zawodowe, podobnie jak powyżej przedstawiona w ostatnich latach nie uległa deformacjom w sposób istotny. Odnotować należy, że po kilku latach zmniejszającej się liczebności rejestrowanych absolwentów odnotowano znaczący wzrost, w sześciu pierwszych miesiącach 2013 roku zarejestrowało się 82 więcej absolwentów niż w analogicznym okresie roku poprzedniego. Trudno jednoznacznie określić, czy jest to jednorazowe zatrzymanie tendencji spadkowej, jednak patrząc na liczbę uczniów szkół ponadgimnazjalnych w powiecie lubaczowskim można zaryzykować tezę, że w następnych latach rejestracje absolwentów powinny być mniej liczne

Dla dokładniejszego zobrazowania napływu osób bezrobotnych przygotowano wykres ilustrujący strukturę napływu bezrobotnych według grup zawodowych w ogóle osób rejestrowanych w odniesieniu do odsetka rejestrowanych absolwentów (dla większej przejrzystości uwzględniono grupy zawodów, które przekroczyły 5 procent w przynajmniej jednej z tych kategorii). Duże grupy zawodów pokazane na powyższym wykresie zawierają w sobie konkretne zawody i specjalności.

Pewną prawidłowością w ostatnich latach stała się wzrastająca liczba absolwentów w zawodach, które wymagają wyższych kwalifikacji zawodowych, przede wszystkim ukończenia studiów wyższych, odsetek osób rejestrowanych w tych specjalizacjach w gronie absolwentów wyraźnie przewyższa procentowy udział nowych rejestracji wśród ogółu bezrobotnych. Jest to zjawisko wysoce niepokojące, pokazuje bowiem jak trudno pomimo wyższych uprawnień o znalezienie pracy na lokalnym rynku. Związane jest ściśle z kwestią poruszaną na poziomie krajowym, a mianowicie niedostosowaniem absolwentów do wymagań rynku pracy, czy to w wymiarze ilościowym, a może przede wszystkim jakościowym. Z drugiej strony systematycznie maleje liczba absolwentów szkół przygotowujących wykwalifikowanych robotników i rzemieślników (kwestie te poruszano niejednokrotnie przy okazji sporządzania kolejnych części progностycznych monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych).

Wykres 3. Napływ bezrobotnych według grup zawodowych w powiecie lubaczowskim (stan na koniec I półrocza 2013 roku)

Źródło: Opracowanie własne

Jak obrazuje powyższy wykres, ponownie wśród osób rejestrujących się w Powiatowym Urzędzie Pracy w Lubaczowie i posiadających zawód, dominującą grupą byli *Robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni*, a wśród nich: ślusarze i pokrewni, a także mechanicy pojazdów samochodowych. Kolejną co do liczebności zbiorowość, liczącą 9,24% tworzyły osoby z grupy *Średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych*, głównie technicy mechanicy, technicy rolnictwa i pokrewni, oraz technicy budownictwa.

Poniżej przedstawiono dominujące zawody (reprezentowane przez ponad 0,5% osób rejestrowanych) przyporządkowane danym grupom zawodów (wzięto pod uwagę grupy zawodów, w których odsetek rejestracji wyniósł ponad 5%):

1. Robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni – 14,77%

- Ślusarze i pokrewni – 6,14%
- Mechanicy pojazdów samochodowych – 3,86%
- Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni – 2,94%
- Mechanicy maszyn i urządzeń rolniczych i przemysłowych – 1,07%

2. Średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych – 9,24%

- Technicy mechanicy – 2,79%
- Technicy rolnictwa i pokrewni – 3,28%
- Technicy budownictwa – 1,21%
- Technicy nauk fizycznych i technicznych gdzie indziej niesklasyfikowani – 0,76%
- Technicy elektronicy i pokrewni – 0,61%
- Technicy leśnictwa – 0,56%

3. Robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni – 8,88%

- Krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni – 4,06%
- Piekarze, cukiernicy i pokrewni – 1,93%
- Stolarze meblowi i pokrewni – 1,57%

4. Specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania – 8,12%

- Specjaliści do spraw administracji i rozwoju – 5,83%
- Specjaliści do spraw zarządzania i organizacji – 0,96%
- Specjaliści do spraw księgowości i rachunkowości – 0,66%

5. Robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków) – 7,36%

- Murarze i pokrewni – 2,18%
- Hydraulicy i monterzy instalacji sanitarnych – 1,52%
- Malarze i pokrewni – 1,02%
- Betoniarze, betoniarze zbrojarze i pokrewni – 0,61%
- Cieśle i stolarze budowlani – 0,61%

- Robotnicy robót wykończeniowych i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani – 0,56%

6. *Pracownicy usług osobistych – 7,11%*

- Kucharze – 2,69%
- Gospodarze budynków – 1,93%
- Fryzjerzy – 1,83%
- Kelnerzy – 0,56%

7. *Sprzedawcy i pokrewni – 6,60%*

- Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci) – 6,39%

Rozdział II. Analiza ofert pracy według zawodów (grup zawodów) w powiecie lubaczowskim w I półroczu 2013 roku

2.1 Oferty pracy według zawodów

W pierwszym półroczu 2013 roku wpłynęły 923 oferty pracy, była to liczba znacznie wyższa niż w analogicznych okresach lat poprzednich, w 2010 roku do końca czerwca zgłoszono 869 ofert, rok później było ich jedynie 666, zaś w początkowych sześciu miesiącach roku 2012 pojawiły się 774 zgłoszenia wolnych miejsc zatrudnienia. Oferty pracy zgłoszone zostały w 176 zawodach, z czego w 81 zawodach zgłoszono po jednej ofercie pracy, w 40 specjalizacjach pojawiły się po 2 oferty, w 8 przyjęto po 3 zgłoszenia wolnych miejsc zatrudnienia, w 9 po 4, zaś w 39 zawodach odnotowano pięć i więcej ofert pracy (wszystkie zostały ujęte w tabeli 3).

Na dzień 30.06.2013 r. niezrealizowanymi pozostawały 44 oferty pracy: sześć w zawodzie pozostali sprzedawcy sklepowi (ekspedienci), pięć w zawodzie pracownik centrum obsługi telefonicznej (pracownik call center), trzy oferty dla opiekunek domowych, po dwie dla przedstawiciela handlowego, nauczyciela języka angielskiego w szkole podstawowej, nauczyciela muzyki w szkole podstawowej, nauczyciela wychowania początkowego, instruktora tańca, instruktora gimnastyki korekcyjnej, instruktora rytmiki (należy podkreślić, że 6 ostatnich zawodów dotyczyły oferty pracy na umowie o dzieło) i pozostałych operatorów wolnobieżnych maszyn rolniczych i leśnych, oraz po jednej ofercie w zawodach robotnik gospodarczy, sprzątaczką biurową, fryzjer, kierowca samochodu ciężarowego, pozostali operatorzy urządzeń do obróbki drewna, kierowca ciągnika rolniczego, technik hodowca zwierząt, piaskarz, stolarz, technik farmaceutyczny, hodowca trzody chlewnej, cieśla, dekarz, elektromonter (elektryk) zakładowy i pozostali pracownicy obsługi biurowej.

W poniższej tabeli uwzględniono zawody, takie jak robotnik gospodarczy, sprzątaczką biurową, czy pomoc kuchenna, które nie wymagają posiadania określonych kwalifikacji zawodowych, a zostały ujęte, gdyż stanowią duży odsetek wśród wszystkich ofert pracy. Oferty te w zdecydowanej większości były realizowane w ramach zatrudnienia subsydiowanego, prac interwencyjnych lub robót publicznych, ew. staży w przypadku pomocy kuchennych. Problematyczne jest zwłaszcza określenie zakresu obowiązków osoby wykonującej zawód robotnik gospodarczy, która wykonuje zazwyczaj prace proste, ich zakres jest regulowany przez pracodawcę. Co należy podkreślić, zazwyczaj po upływie umów

zawartych z pracodawcami osoby kierowane do pracy na te stanowiska rejestrują się ponownie jako bezrobotni.

Na osobne potraktowanie zasługują oferty pracy realizowane w zasadniczej większości w formie stażu - sztandarowe przykłady to oferty dla archiwistów oraz doradców rolniczych oraz w dużej mierze sekretarka. Pozornie wysoka liczba takich ofert nijak nie przekłada się na faktyczną sytuację na rynku pracy, gdzie nie ma zapotrzebowania na te profesje.

Układ ofert pracy jest bardzo podobny do prezentowanego w poprzednich tego typu opracowaniach, jak należy się spodziewać w kolejnych okresach będą przeważać zgłoszenia miejsc pracy dla robotników gospodarczych, sprzątaczek i pozostałych pracowników obsługi biurowej, jak napisano wcześniej będące w znakomitej większości ofertami subsydiowanymi. W zaprezentowanym wykazie, pod numerem 22 znajduje się siedem ofert pracy dla mechaników samochodów osobowych, są to jedyne oferty dla najliczniej reprezentowanej grupy zawodów *Robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni*, liczącej w końcu czerwca 2013 roku 597 osób. Porównanie tych liczb pokazuje, jak trudnym jest lokalny rynek pracy.

Tabela 3. Oferty pracy według zawodów w powiecie lubaczowskim w I półroczu 2013 roku

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Oferty pracy	
			zgłoszone w I półroczu	w końcu I półrocza
1	515303	Robotnik gospodarczy*	183	1
2	911207	Sprzątaczką biurową*	77	1
3	411090	Pozostali pracownicy obsługi biurowej	62	0
4	522390	Pozostali sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	50	6
5	411003	Pracownik kancelaryjny	41	0
6	941201	Pomoc kuchenna*	28	0
7	524404	Telemarketer	20	0
8	522304	Sprzedawca w branży spożywczej	17	0
9	262101	Archiwista	16	0
10	514101	Fryzjer	11	1
11	833203	Kierowca samochodu ciężarowego	11	1
12	441101	Pomocnik biblioteczny	10	0
13	753105	Krawiec	10	0
14	931301	Robotnik budowlany	10	0
15	213201	Doradca rolniczy	9	0
16	817290	Pozostali operatorzy urządzeń do obróbki drewna	9	1
17	531190	Pozostali opiekunowie dziecięcy*	8	0
18	331301	Księgowy	7	0
19	524502	Sprzedawca w stacji paliw	7	0
20	532201	Opiekunka domowa	7	3
21	621002	Robotnik leśny	7	0
22	723105	Mechanik samochodów osobowych	7	0

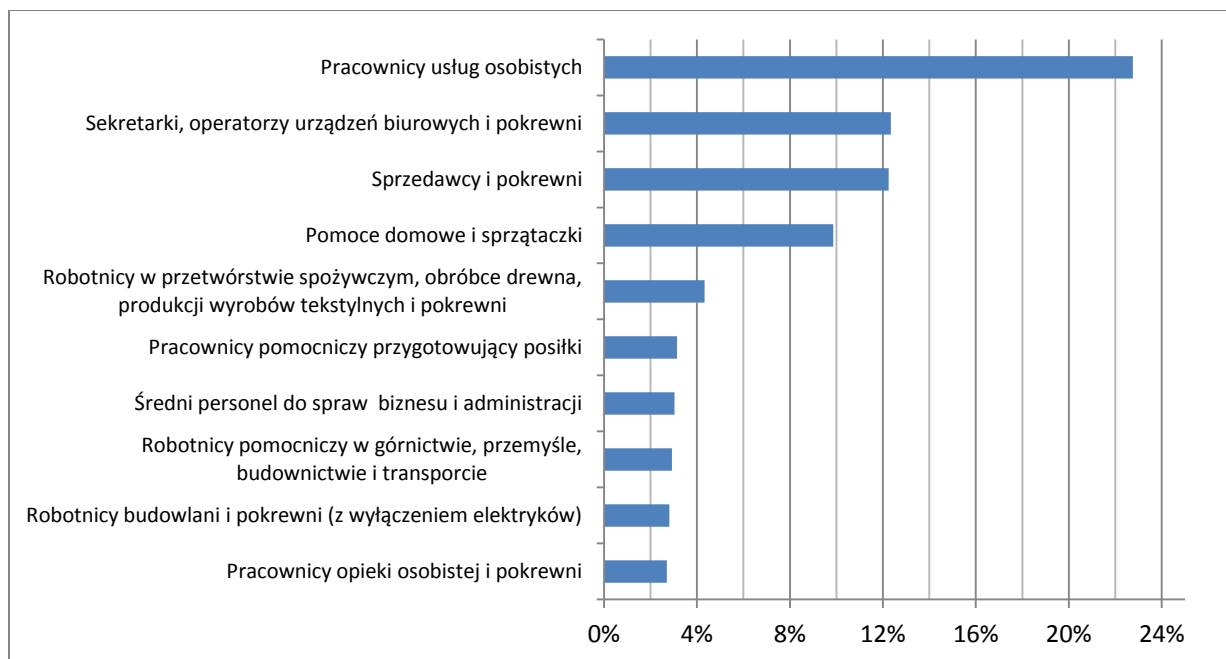
Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Oferty pracy	
			zgłoszone w I półroczu	w końcu I półrocza
23	752305	Pilarz	7	0
24	228301	Fizjoterapeuta	6	0
25	332203	Przedstawiciel handlowy	6	2
26	413201	Operator wprowadzania danych	6	0
27	512090	Pozostali kucharze	6	0
28	522301	Sprzedawca	6	0
29	522303	Sprzedawca w branży przemysłowej	6	0
30	753190	Pozostali krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni	6	0
31	753403	Tapicer meblowy	6	0
32	412001	Sekretarka	5	0
33	422201	Pracownik centrum obsługi telefonicznej (pracownik call center)	5	5
34	432103	Magazynier	5	0
35	513202	Barman	5	0
36	532990	Pozostali pracownicy opieki osobistej w ochronie zdrowia i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	5	0
37	611306	Ogrodnik terenów zieleni	5	0
38	711301	Kamieniarz	5	0
39	821902	Monter mebli	5	0

* - oferty pracy w zawodach niewymagających kwalifikacji zawodowych

Źródło: Opracowanie własne

Poniżej przedstawiona została struktura ofert pracy według grup zawodów w powiecie lubaczowskim w pierwszym półroczu 2013 roku (uwzględniono 10 największych grup zawodów).

Wykres 4. Oferty pracy według grup zawodów w powiecie lubaczowskim w I półroczu 2013 roku

Źródło: Opracowanie własne

Struktura ofert pracy według grup zawodowych w powiecie lubaczowskim jest determinowana głównie stosunkiem liczby ofert subsydiowanych do niesubsydiowanych, a dopiero w dalszej kolejności sytuacją na lokalnym rynku pracy. W trzech największych grupach zawodów, których struktura i kolejność pozostają w ostatnich latach niezmiennie, dominują oferty pracy subsydiowane, w pierwszej z nich - *Pracownicy usług osobistych* niemal trzy czwarte ofert pracy (71,23%) skierowane były do robotników gospodarczych. Podobnie w grupach *Sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni, Sprzedawcy i pokrewni oraz Pomoce domowe i sprzętaczki* dominowały oferty subsydiowane, z tym, że w zawodach takich jak pracownicy obsługi biurowej oraz sprzedawcy sklepowi (ekspedienci) znaczny udział miały oferty stażowe.

Zauważyć należy znaczący spadek liczby ofert pracy w grupie zawodów *Robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków)*, w pierwszym półroczu 2012 roku stanowiły one ponad cztery procent (4,13%) ofert pracy i stanowiły czwartą pod względem wielkości kategorię, w analizowanym okresie wyniosły mniej niż trzy procent (2,82%), w aż ośmiu grupach zawodów w tym czasie było więcej zgłoszonych wolnych miejsc pracy. Potwierdza to sygnalizowaną przez pracodawców i osoby bezrobotne, a wyrażoną chociażby znacznym napływem budowlańców trudną sytuację w branży budowlanej w 2013 roku.

Warto wspomnieć o jeszcze jednym bardzo istotnym aspekcie analizy ofert pracy w szczególności w ramach monitoringu poszukiwanych na lokalnym rynku pracy zawodów i specjalności, a mianowicie o tym, że zdecydowana większość zgłoszonych wakatów dotyczyła zatrudnienia na stanowiskach niewymagających wysokich lub specjalistycznych kwalifikacji zawodowych i związana była z pracami prostymi. Jest to zjawisko obserwowane w kolejnym roku, wpływające na postępujący w powiecie drenaż kwalifikacji – odpływ osób posiadających specjalistyczne kwalifikacje, dla których brak pracy na lokalnym rynku. Odwracając sytuację, potencjalny inwestor nie zainteresuje się lokalizacją, na której nie znajdzie wykwalifikowanych kadr, co stanowi zamknięte koło peryferyjności i zacofania gospodarczego powiatu.

W ramach pokazanych powyżej ofert pracy dla dużych grup zawodów dominowały następujące zawody (wypunktowano zawody, w których liczba ofert pracy przekraczała 0,5%, pierwsza podana wartość procentowa dotyczy ofert pracy zgłoszonych w I półroczu, druga podana po ukośniku oznacza oferty pracy na koniec I półrocza) :

1. *Pracownicy usług osobistych* – 22,75% / 4,55%

- Gospodarze budynków – 19,83% / 2,27%

- Fryzjerzy – 1,30% / 2,27%
  - Kucharze – 0,87% / 0%
  - Barmani – 0,54% / 0%
- 2. Sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni – 12,35% / 0%**
- Pracownicy obsługi biurowej – 11,16% / 0%
  - Operatorzy wprowadzania danych – 0,65% / 0%
  - Sekretarki (ogólne) – 0,54% / 0%
- 3. Sprzedawcy i pokrewni – 12,24% / 13,64%**
- Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci) – 8,78% / 13,64%
  - Sprzedawcy (konsultanci) w centrach sprzedaży telefonicznej/internetowej – 2,28% / 0%
  - Pracownicy stacji obsługi pojazdów – 0,87% / 0%
- 4. Pomoce domowe i sprzątaczkę – 9,86% / 2,27%**
- Pomoce i sprzątaczkę biurowe, hotelowe i pokrewne – 9,10% / 2,27%
- 5. Robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni – 4,33% / 2,27%**
- Krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni – 173% / 0%
  - Ustawiacze i operatorzy maszyn do obróbki i produkcji wyrobów z drewna – 1,19% / 0%
  - Tapicerzy i pokrewni – 0,76%
- 6. Pracownicy pomocniczy przygotowujący posiłki – 3,14% / 0%**
- Pomoce kuchenne – 3,03% / 0%
- 7. Średni personel do spraw biznesu i administracji – 3,03% / 4,55%**
- Księgowi – 0,76% / 0%
  - Przedstawiciele handlowi – 0,65% / 4,55%
- 8. Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle budownictwie i transporcie – 2,93% / 0%**
- Robotnicy przy pracach prostych w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani – 1,73% / 0%
  - Robotnicy pomocniczy w budownictwie ogólnym – 1,08% / 0%
- 9. Robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków) – 2,82% / 6,82%**
- Robotnicy obróbki kamienia – 0,54% / 0%
- 10. Pracownicy opieki osobistej i pokrewni – 2,71% / 6,82%**
- Opiekunowie dziecięcy – 0,87% / 0%

- Pracownicy domowej opieki osobistej – 0,76% / 6,82%
- Pracownicy opieki osobistej w ochronie zdrowia i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani – 0,54% / 0%

2.2 Oferty pracy według PKD

W pierwszych sześciu miesiącach 2013 roku do Powiatowego Urzędu Pracy w Lubaczowie wpłynęły oferty pracy z 17 sekcji PKD. Największa grupa zgłoszeń podobnie jak w poprzednich latach pochodziła z sekcji *Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne* (była to nieco ponad jedna trzecia wszystkich ofert zgłoszonych w tym okresie – 33,7%). Jak pisano wcześniej, w znacznej mierze były to oferty pracy subsydiowanej, zazwyczaj dotyczyły organizowania prac interwencyjnych, a znakomita większość adresowana była do robotników gospodarczych i sprzątaczek, a więc zawodów, do wykonywania których nie potrzeba określonych kwalifikacji czy też kierunkowego wykształcenia. Wspomnieć należy, że odsetek niezrealizowanych ofert pracy w tej sekcji jest zazwyczaj bardzo niski, ewentualne problemy pojawiają się przy ofertach skierowanych do osób niepełnosprawnych z umiarkowanym lub znacznym stopniem uszczerbku na zdrowiu, w których zgłoszenie dotyczy częściowej części etatu. Kłopoty z realizacją takich zgłoszeń związane są zazwyczaj z brakiem potencjalnych kandydatów, którzy spełnialiby wymagania postawione przez pracodawcę, a jednocześnie ich stan zdrowia pozwalałby na pełnienie takiego zakresu obowiązków.

W kolejnych pod względem liczby zgłoszonych miejsc pracy sekcjach *Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle* oraz *Przetwórstwo przemysłowe* pochodziło odpowiednio 13,7% oraz 9,96% ofert, można zaryzykować tezę, że optymalnym wariantem byłaby sytuacja, w której to ostatnia z wymienionych sekcji byłaby źródłem dominującej liczby zgłaszanych wakatów. Pamiętając o tym, że powiat lubaczowski w dużej mierze oparty jest na rolnictwie i leśnictwie, zauważmy że sekcja *Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo* wykreowała jedynie 38 ofert pracy, czyli 4,12% wszystkich zgłoszonych w pierwszej połowie 2013 roku.

Sekcjami, w których nie pojawiły się oferty pracy były: *Górnictwo i wydobywanie; Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby, oraz Organizacje i zespoły eksterytorialne.*

Największa część niezrealizowanych ofert pracy (31,8%) w końcu czerwca 2013 roku była w sekcji *Edukacja*, jak zostało napisane powyżej, miało to źródło w będących w trakcie realizacji ofertach pracy dla 2 nauczycieli języka angielskiego w szkole podstawowej, 2 nauczycieli muzyki, 2 nauczycieli nauczania początkowego, 2 instruktorów tańca, 2 instruktorów rytmiki, 2 przedstawicieli handlowych oraz 2 instruktorów gimnastyki korekcyjnej, wszystkie te oferty zostały złożone przez jednego pracodawcę i dotyczyły pracy w ramach umowy zlecenia.

Tabela 4. Oferty pracy według PKD w powiecie lubaczowskim w I półroczu 2013 roku [w %]

Lp.	Sekcja PKD	Oferty pracy	
		zgłoszone w I półroczu	w końcu I półrocza
1	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	4,12	6,82
2	Górnictwo i wydobywanie	0	0
3	Przetwórstwo przemysłowe	9,97	6,82
4	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0	0
5	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	0,43	0
6	Budownictwo	3,14	6,82
7	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	13,65	18,18
8	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	2,93	0
9	Transport i gospodarka magazynowa	1,63	0
10	Informacja i komunikacja	2,49	0
11	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	0,87	2,27
12	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0,87	0
13	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2,93	0
14	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	5,41	15,91
15	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	33,69	9,09
16	Edukacja	5,96	31,82
17	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	6,39	0
18	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	4,01	0
19	Pozostała działalność usługowa	1,52	2,27
20	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	0	0
21	Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0
22	Działalność nie zidentyfikowana	0	0

Źródło: Opracowanie własne

Jak wspomniano wcześniej, największa grupa ofert pracy zgłoszonych w analizowanym okresie, pochodziła z branży *Administracja publiczna i obrona narodowa*;

obowiązkowe zabezpieczenia społeczne. Z kolei drugi pod względem zgłoszonych miejsc zatrudnienia dział *Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle* 13,7% wszystkich ofert. W branży tej od lat utrzymuje się relatywnie wysoka podaż ofert pracy (oczywiście w odniesieniu do liczby innych ofert pracy, a nie zapotrzebowania na nie wśród osób bezrobotnych), co wynika po części z liczby podmiotów zatrudniających sprzedawców i pokrewnych, ale jest też skutkiem częstej wymiany pracowników, wpływającej na dużą dynamikę bezrobocia w tej sekcji. Co warto podkreślić, wpływa na to również możliwość pozyskiwania przez pracodawców stażystów, którzy niestety często po zakończeniu stażu nie zawsze znajdowali zatrudnienie u pracodawcy będącego organizatorem stażu, co sprawia, że jednym z priorytetów urzędu pracy stały się działania prowadzące do podwyższenia efektywności tego instrumentu rynku pracy.

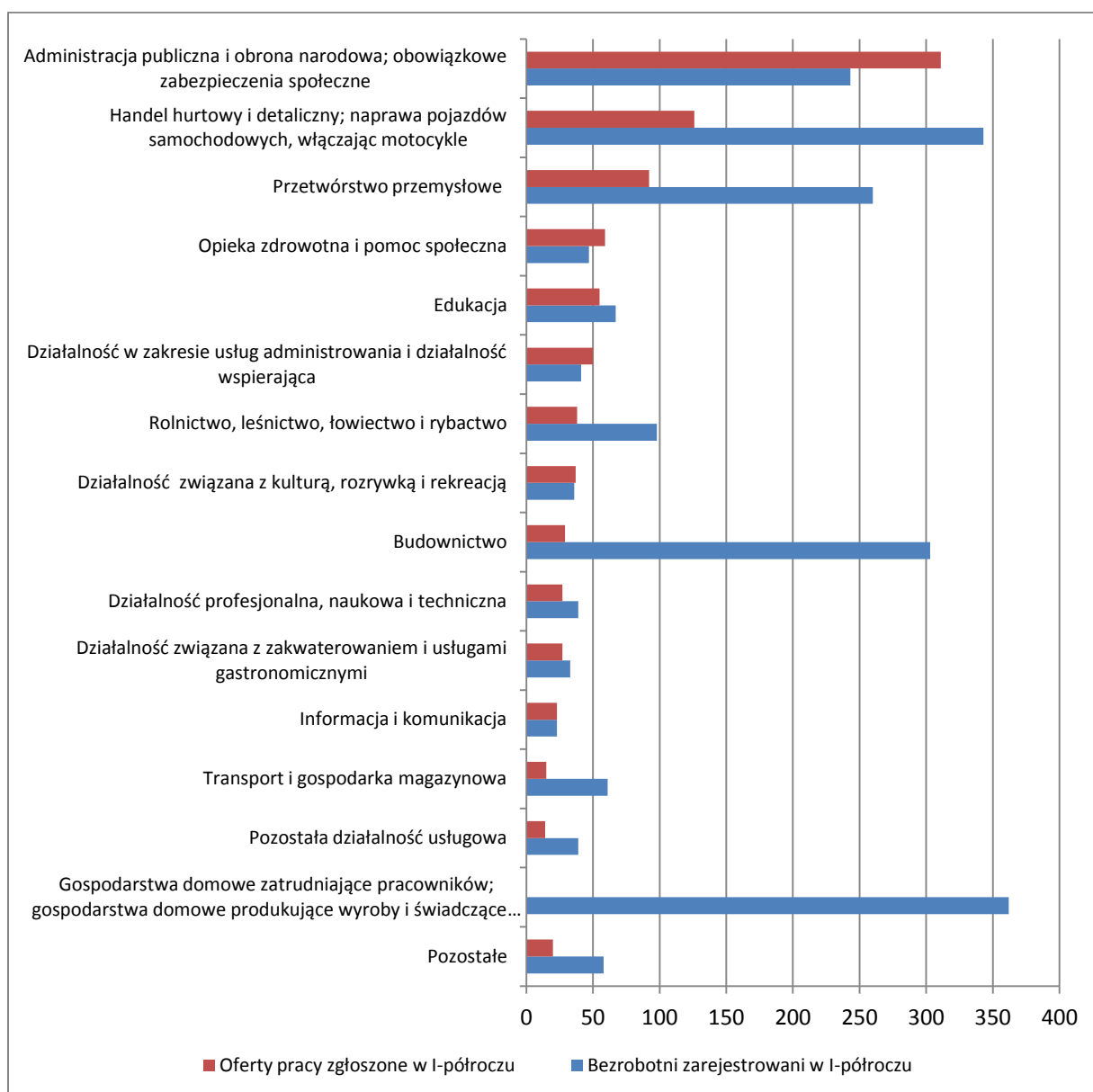
Jednym z mierników w analizie zawodów deficytowych i nadwyżkowych może być porównanie liczby bezrobotnych według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy rejestrujących się w danym przedziale czasowym do liczby ofert pracy składanych w analogicznym okresie. Oczywiście jest instrument niedoskonały, wykazuje się wyłącznie osoby z udokumentowanym doświadczeniem zawodowym, dodatkowo nie bierze się pod uwagę tych, którzy już wcześniej figurowali w rejestrach osób bezrobotnych, jednak biorąc poprawki na te zasady warto zadać sobie trud sporządzenia takiego bilansu. Zaskoczeniem nie jest fakt, że w większości sekcji suma ofert pracy jest mniejsza od liczby rejestrowanych bezrobotnych, specyfikę działu *Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne* opisano wcześniej, natomiast w sekcjach *Opieka zdrowotna i pomoc społeczna* i *Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca* dynamika bezrobocia była bardzo niska.

W rozdziale tym pisano wcześniej o trudnym roku dla branży budowlanej, wykres, na którym liczba ofert pracy w porównaniu z ilością rejestrowanych osób bezrobotnych wydaje się nikła, jest kolejnym potwierdzeniem tego stanu rzeczy. Kolejny raz uwagę zwraca dysproporcja pomiędzy liczbą bezrobotnych pracujących wcześniej w sekcji *Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby*, a brakiem ofert pracy pochodzących z tej sekcji, w badanym okresie z tej sekcji nie pochodziła ani jedna oferta pracy. Relatywnie wysoki odsetek osób, dla których ostatnim miejscem pracy było gospodarstwo domowe zatrudniające pracowników jest konsekwencją regulacji prawnych, dzięki którym osoby bezrobotne podpisując umowę o pracę na kilka miesięcy, nabywały prawo do urlopu wychowawczego trwającego dwa, a nawet trzy lata. Zaznaczyć należy, że często są to osoby, które nie pracują

już kilka, a nawet kilkanaście lat i są realnie wyłączone z rynku pracy, nie przejawiają praktycznie żadnej aktywności w celu jej znalezienia, podkreślmy jeszcze raz – bierzemy pod uwagę osoby według ostatniego miejsca pracy.

Na poniższym wykresie (na którym przedstawiono czternaście najważniejszych sekcji czy to według liczby ofert pracy) widać również ogromną różnicę w ilości ofert pracy w sekcjach *Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle* i *Przetwórstwo przemysłowe*, a reprezentacją osób bezrobotnych mających doświadczenie z wykonywania pracy w ramach tych działów gospodarki narodowej.

Wykres 5. Porównanie liczby ofert pracy i osób bezrobotnych według PKB w powiecie lubaczowskim w I półroczu 2013 roku

Źródło: Opracowanie własne

2.3 Ranking zawodów zgłoszonych w ofertach pracy ze względu na wskaźnik szansy uzyskania oferty pracy

Wskaźnik uzyskania oferty pracy, który jest wynikiem dzielenia średniej miesięcznej liczby ofert pracy w danym zawodzie przez średni miesięczny poziom rejestrowanego bezrobocia w danym zawodzie (im większa wartość wskaźnika tym większa szansa uzyskania pracy w danym zawodzie) jest ciekawą i bardzo pożyteczną zmienną. Czytelnie obrazuje, w jakich profesjach osoby bezrobotne bardziej mogą liczyć na skierowaną do nich ofertę pracy, a co za tym idzie mają większe szanse podjęcie zatrudnienia, a jakie zawody na danym rynku nie pozwalają z optymizmem myśleć o perspektywie znalezienia pracy. Na potrzeby monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych opracowuje się dwa zestawienia – jedno dla zawodów o najwyższym wskaźniku szansy znalezienia pracy (w realiach powiatu lubaczowskiego niestety bardzo mała liczba zawodów ma co roku wskaźnik wynoszący powyżej albo 1, w 2010 roku tylko jeden zawód miał taki wskaźnik, w 2011 roku pięć, zaś w I półroczu 2012 roku trzy), drugie dla zawodów o najniższym poziomie wskaźnika szansy znalezienia pracy (zazwyczaj w zestawieniach umieszcza się zawody ze wskaźnikiem wynoszącym zero).

W pierwszym półroczu na 249 klasyfikowanych grup zawodów 14 osiągnęło wartość MAX, pojawiły się w nich oferty pracy przy braku zarejestrowanych osób bezrobotnych (z oczywistych względów nie obliczamy w tym przypadku współczynnika); w 16 grupach zawodów wskaźnik wyniósł więcej niż 0,5; w przypadku 33 grup wartość ta zamykała się w przedziale od 0,5 do 0,1; wskaźnik wynoszący powyżej zera a mniej niż 0,1 osiągnęło 59 grup zawodów, natomiast 127 miało wartość zerową – nie odnotowano w nich ani jednej oferty pracy.

W tabeli szeregującej wskaźnik o najwyższej wartości umieszczono 19 grup zawodów, w których szansa na uzyskanie oferty pracy wynosi 0,5 i więcej. W analizowanym okresie było 8 takich grup, zaznaczyć należy, że oferty pochodzące z większości z nich opierały się na stanowiskach subsydiowanych, głównie stażach (myślimy tu o zawodach takich jak *Pomoce kuchenne; Średni personel w zakresie działalności artystycznej i kulturalnej gdzie indziej niesklasyfikowany; Pracownicy bibliotek, galerii, muzeów i informacji naukowej, czy Opiekunowie dziecięcy*). W innym kontekście należy postrzegać zawód przedstawiciel handlowy, kwalifikacje z nim związane w przeważającej części zależą od predyspozycji osobowościowych czy też doświadczenia zawodowego, dodatkowe czynniki jak wymagania

w zakresie umiejętności czy wykształcenia są indywidualnie dostosowane do potrzeb i preferencji pracodawcy.

Tabela 5. Ranking zawodów o najwyższym wskaźniku szansy uzyskania oferty pracy w powiecie lubaczowskim w I półroczu 2013 roku

Lp.	Kod grupy zawodów	Nazwa zawodu	Wskaźnik szansy uzyskania oferty ($W_{s,i}^k$)
1	9412	Pomoce kuchenne	3,1111
2	8172	Operatorzy maszyn i urządzeń do obróbki drewna	3
3	3322	Przedstawiciele handlowi	2
4	3439	Średni personel w zakresie działalności artystycznej i kulturalnej gdzie indziej niesklasyfikowany	2
5	3433	Pracownicy bibliotek, galerii, muzeów i informacji naukowej	1,6666
6	5311	Opiekunowie dziecięcy	1,3333
7	3423	Instruktorzy fitness i rekreacji ruchowej	1,3332
8	9123	Zmywacze okien	1,3332
9	3339	Pośrednicy usług biznesowych gdzie indziej niesklasyfikowani	1
10	5329	Pracownicy opieki osobistej w ochronie zdrowia i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	0,8333
11	4226	Recepcjoniści (z wyłączeniem hotelowych)	0,8333
12	9112	Pomoce i sprzętaczki biurowe, hotelowe i pokrewne	0,6667
13	8142	Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z tworzyw sztucznych	0,6666
14	4110	Pracownicy obsługi biurowej	0,5628
15	8219	Monterzy gdzie indziej niesklasyfikowani	0,5333
16	5153	Gospodarze budynków	0,5069
17	9621	Gońcy, bagażowi i pokrewni	0,5
18	5321	Pomocniczy personel medyczny	0,5
19	5249	Pracownicy sprzedaży i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	0,5

Źródło: Opracowanie własne

Do zestawienia opisującego zawody z najniższymi wskaźnikami szansy uzyskania oferty pracy, z grupy 127 zawodów, które w I półroczu 2013 roku w powiecie lubaczowskim osiągnęły wartość zerową, wybrano zawody najczęściej reprezentowane przez osoby zarejestrowane w tutejszym PUP. Jako ciekawostkę można podać fakt, że zawody skupione w grupie *Tynkarze i pokrewni*, które w bieżącym badaniu osiągnęły wartość zerową, w poprzednim roku były klasyfikowane na siódmym miejscu pod względem najwyższych szans na uzyskanie oferty pracy z wynikiem 0,6666 (średnio na 2 oferty pracy przypadają 3 osoby bezrobotne).

Jeśli chodzi o grupy, w których znajdują się zawody najliczniej reprezentowane przez osoby bezrobotne zawody, z dwóch, które w poprzednim zestawieniu miały wartość zero, tym

razem lokowały się w przedziałach nadal grupujących je wśród specjalizacji o najniższych szansach na znalezienie pracy, w grupie *Ślusarze i pokrewni* wskaźnik wyniósł 0,0008, zaś wśród *Krawców, kapeluszników, kuśnierzy i pokrewnych* 0,0162. Szanse na znalezienie pracy dla grupy sprzedawcy sklepowi (ekspedienci) równały się 0,0663.

Tabela 6. Ranking zawodów o najniższym wskaźniku szansy uzyskania oferty pracy w powiecie lubaczowskim w I półroczu 2013 roku

Lp.	Kod grupy zawodów	Nazwa zawodu	Wskaźnik szansy uzyskania oferty ($W_{s,i}^k$)
1	2631	Ekonomiści	0,0000
2	2643	Filolodzy	0,0000
3	5131	Kelnerzy	0,0000
4	7129	Robotnicy budowlani robót wykończeniowych i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	0,0000
5	9211	Robotnicy pomocniczy przy pracach polowych	0,0000
6	9312	Robotnicy pomocniczy w budownictwie drogowym, wodnym i pokrewni	0,0000
7	9215	Robotnicy pomocniczy w leśnictwie	0,0000
8	6114	Rolnicy upraw mieszanych	0,0000
9	2422	Specjaliści do spraw administracji i rozwoju	0,0000
10	2411	Specjaliści do spraw księgowości i rachunkowości	0,0000
11	7533	Szwaczki, hafciarki i pokrewni	0,0000
12	3112	Technicy budownictwa	0,0000
13	3143	Technicy leśnictwa	0,0000
14	3144	Technicy technologii żywności	0,0000
15	7123	Tynkarze i pokrewni	0,0000

Źródło: Opracowanie własne

Rozdział III. Analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie lubaczowskim w I półroczu 2013 roku

3.1 Ranking zawodów deficytowych, zrównoważonych i nadwyżkowych

W efekcie przekształceń na rynku pracy wynikających z przetasowań w strukturze pracodawców działających na danym terenie oraz migracji ludności w obrębie regionalnym i międzynarodowym, a także takich globalnych procesów jak rozwój gospodarczy, wprowadzanie nowych technologii i postępująca automatyzacja, następuje z jednej strony zanik zapotrzebowania na niektóre zawody na rynku pracy, natomiast z drugiej pojawia się popyt na kwalifikacje w ramach nowych zawodów. Stąd potrzeba opisanie potrzeb na dane zawody i specjalności katalogowanych poprzez tworzenie list zawodów deficytowych i nadwyżkowych.

Zawody deficytowe i nadwyżkowe określone są za pomocą wskaźnika intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów mierzonej stosunkiem średniej miesięcznej liczby zgłoszonych ofert pracy w danym zawodzie w badanym okresie. Przyjmuje się, że:

- zawody o wskaźniku $> 1,1$ to **zawody deficytowe**,
- zawody o wskaźniku mieszczącym się w przedziale $< 0,9 - 1,1 >$ to **zawody zrównoważone** (wykazujące równowagę na rynku pracy),
- zawody o wskaźniku $< 0,9$ to **zawody nadwyżkowe**.

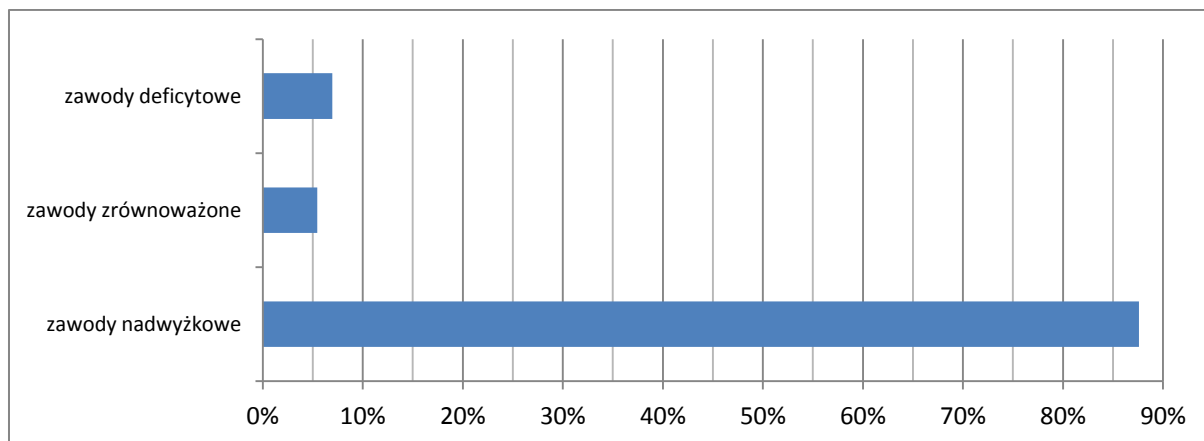
W sprawozdaniu dla powiatu lubaczowskiego za pierwsze półrocze 2013 roku pojawiło się 511 zawodów, z racji tego, że 99 zawodów osiągnęło wskaźnik opisywany symbolem MAX (pojawiały się w nich oferty pracy, natomiast nie odnotowano rejestracji osób bezrobotnych), używanie ich w dalszej części analizy byłoby błędem, dlatego w dalszej części sprawozdania nie będą ujmowane.

Z pozostałych odnotowano:

- 78 zawodów, w których pojawiły się oferty pracy, oraz rejestrowano osoby bezrobotne (te będą brane pod uwagę w dalszej części analizy), w tej grupie są zarówno zawody deficytowe, jak i zrównoważone i nadwyżkowe;
- 253 zawody, w których nie zgłoszono żadnej oferty pracy, a rejestrowano osoby bezrobotne, należy je traktować jako zawody nadwyżkowe, wartość wskaźnika wynosiła zero, zostaną wykorzystane do porównania liczby zawodów deficytowych i nadwyżkowych
- 80 zawodów, w których nie odnotowano ani ofert pracy ani rejestracji osób bezrobotnych, teoretycznie wartość wskaźnika jest taka sama jak powyżej i wynosi zero, literalnie można je

postrzegać jako zawody nadwyżkowe, ale z racji tego, że są to specjalizacje nieistotne dla lokalnego rynku pracy zajmowanie się nimi w dalszej części pracy byłoby bezcelowe.

Wykres 6. Zawody nadwyżkowe, zrównoważone i deficytowe w powiecie lubaczowskim w I półroczu 2013 roku

Źródło: Opracowanie własne

Poniżej przedstawiono trzy tabele przedstawiające:

- wykaz 20 zawodów deficytowych (im większy wskaźnik intensywności deficytu, tym bardziej zawód jest deficytowy), w powiecie lubaczowskim w pierwszym półroczu 2013 roku wskaźnik intensywności deficytu zawodów odnotowano w 23 przypadkach, w związku z zaleceniami dotyczącymi pomijania zawodów tzw. „pozostałych”, w których dwie ostatnie cyfry w kodzie zawodu to 9 i 0 nie ujęto trzech zawodów: *Pozostali pracownicy obsługi biurowej* - wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów wyniósł 31, *Pozostali sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)* – wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów równy 25, oraz *Pozostali monterzy gdzie indziej niesklasyfikowani* - wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów to 2;
- wykaz 17 zawodów zrównoważonych, pominięto *Pozostali pomocniczy personel medyczny* ze wskaźnikiem intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów równym 1
- wykaz 36 zawodów nadwyżkowych (im mniejszy wskaźnik intensywności nadwyżki, tym bardziej nadwyżkowy jest zawód), nie uwzględniono zawodu *Pozostali robotnicy przygotowujący drewno i pokrewni* - wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów wyniósł 0,25

Dla przejrzystości niniejszego opracowania w poniższych tabelach zawarto zawody, dla których zarówno średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w I półroczu 2012

roku, a także średnia miesięczna liczba zarejestrowanych w analogicznym okresie jest większa od zera [czyli pominięto wartości zero (0) – w których wskaźnik osiąga tą wartość, gdy nie wpłynęły oferty w danym zawodzie oraz nikt nie zarejestrował się w tym zawodzie bądź, gdy nie zgłoszono ofert pracy w danym zawodzie a nastąpiło zarejestrowanie bezrobotnego(ch) w tym zawodzie, a także wartości MAX – występujące w sytuacjach, w której wartość liczbowa nie może być podana ze względu na reguły matematyczne (dzielenie przez zero jest niedopuszczalne), a dochodzi do nich gdy do urzędów pracy wpłynęły oferty w danym zawodzie, lecz w tym zawodzie nikt nie zarejestrował się jako bezrobotny].

Po pominięciu zawodów „pozostałych”, do rankingu obejmującego zawody deficytowe możliwe było wprowadzenie 20 specjalizacji. Podkreślić trzeba, że gros z nich stanowiły stanowiska tworzone w ramach ofert pracy subsydiowanych, najczęściej prac interwencyjnych, są to takie zawody jak robotnik gospodarczy, sprzątaczką lub pomoc kuchenna (zawody niewymagające określonych kwalifikacji zawodowych, specjalnie oznaczone w tabeli), a także takie zawody jak pracownik kancelaryjny, czy sekretarka. Warto zauważyć, że te profesje czy takie jak telemarketer, przedstawiciel handlowy, zaopatrzeniowiec, konserwator budynków, są zawodami, których nie nabywa się poprzez naukę szkolną czy system szkoleń (nikt nie ma napisane na świadectwie szkolnym *pracownik kancelaryjny* lub *dozorca*), tylko poprzez świadczenie pracy, lub umiejętności, predyspozycje osobowościowe (np. w przypadku telemarketerów dobra dykcja, u przedstawicieli handlowych łatwość nawiązywania kontaktów dodatkowo prawo jazdy kat B, itp.), czy dodatkowe kwalifikacje lub uprawnienia zawodowe (np. w przypadku konserwatorów uprawnienia SEP do 1kV dla osób zajmujących się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci energetycznych), stąd liczby określające zbiór osób mogących wykonywać któryś w wymienionych wcześniej zawodów, niekoniecznie pokrywają się z obrazem rzeczywistości.

Tabela 7. Zawody deficytowe w powiecie lubaczowskim w I półroczu 2013 roku

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba zgłaszanych ofert pracy	Średnia miesięczna liczba rejestrowanych bezrobotnych	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów
1	941201	Pomoc kuchenna*	4,6667	0,1667	28,0000
2	411003	Pracownik kancelaryjny*	6,8333	0,3333	20,5000
3	524404	Telemarketer	3,3333	0,1667	20,0000

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba zgłaszanych ofert pracy	Średnia miesięczna liczba rejestrowanych bezrobotnych	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów
4	522304	Sprzedawca w branży spożywczej	2,8333	0,1667	17,0000
5	911207	Sprzątaczką biurowa*	12,8333	1,8333	7,0000
6	753403	Tapicer meblowy	1,0000	0,1667	6,0000
7	515303	Robotnik gospodarczy*	30,5000	6,3333	4,8158
8	932910	Pomocnik piekarza	0,6667	0,1667	4,0000
9	712602	Monter instalacji centralnego ogrzewania i ciepłej wody	0,5000	0,1667	3,0000
10	332203	Przedstawiciel handlowy	1,0000	0,3333	3,0000
11	412001	Sekretarka	0,8333	0,3333	2,5000
12	752305	Pilarz	1,1667	0,5000	2,3333
13	331301	Księgowy	1,1667	0,5000	2,3333
14	752309	Tartacznik	0,3333	0,1667	2,0000
15	713205	Lakiernik wyrobów drzewnych	0,3333	0,1667	2,0000
16	711101	Konserwator budynków	0,3333	0,1667	2,0000
17	332302	Zaopatrzeniowiec	0,3333	0,1667	2,0000
18	833203	Kierowca samochodu ciężarowego	1,8333	1,1667	1,5714
19	532201	Opiekunka domowa*	1,1667	0,8333	1,4000
20	611306	Ogrodnik terenów zieleni	0,8333	0,6667	1,2500

*-zawody niewymagające określonych kwalifikacji zawodowych
 Źródło: Opracowanie własne

W pierwszych sześciu miesiącach 2013 roku odnotowano 18 zawodów zrównoważonych (przypomnijmy, że w tabeli nie uwzględniono zawodu *Pozostali robotnicy przygotowujący drewno i pokrewni*), w przeciwieństwie do rankingu ukazanego powyżej w tym zdecydowana większość zawodów związana jest z nabyciem określonych kwalifikacji zawodowych wyjątkiem jest zawód sortowacz i w pewnym sensie animator kultury (w przypadku tego zawodu oferty pracy dotyczyły zorganizowania stażu dla osób niekoniecznie z wykształceniem w tym kierunku). Sucha analiza opublikowanych poniżej wyników sugeruje, że większych problemów z zatrudnieniem nie powinni mieć przedstawiciele wymienionych branż, np. technik farmaceutyczny, technik masażysta, kierowca operator wózków jezdniowych, mechanik maszyn rolniczych. Jednakże bezpośrednia obserwacja rynku pracy, a także rozmowy i doświadczenie w pracy z osobami bezrobotnymi zazwyczaj nie potwierdzają wyników danych statystycznych. Po pierwsze,

należy ponownie przypomnieć, że na kształt takiego rankingu mają wpływ również oferty stażowe, a po drugie, na tak trudnym rynku pracy jak lokalny, przedstawiciele nawet najbardziej poszukiwanej branży mogą mieć kłopoty z zatrudnieniem o ile nie spełniają kilku podstawowych warunków: dysponują najbardziej aktualną specjalistyczną wiedzą, posiadają przynajmniej kilkuletnie doświadczenie poparte odpowiednimi dokumentami (nie zapominajmy o skali „szarej strefy” w której osoby bezrobotne pozostają dłużej czas, chcąc wrócić na legalny rynek pracy nie mają czego „włożyć” do CV), koniecznie są dyspozycyjni, a najlepiej ulegli wobec pracodawcy, potrafią się odpowiednio zaprezentować i warunek, na tle którego widać dyskryminację kandydatów do pracy - są w wieku najbardziej pożądanym przez pracodawców, tzn. mają 30 – 45 lat. Nie można zapominać o dyskryminacji młodych matek, które często skarżą się na negatywne nastawienie potencjalnych pracodawców wobec takich osób.

Tabela 8. Zawody zrównoważone w powiecie lubaczowskim w I półroczu 2013 roku

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba zgłaszanych ofert pracy	Średnia miesięczna liczba rejestrowanych bezrobotnych	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów
1	343901	Animator kultury	0,3333	0,3333	1,0000
2	834401	Kierowca operator wózków jezdniowych	0,1667	0,1667	1,0000
3	225101	Lekarz weterynarii	0,1667	0,1667	1,0000
4	441203	Listonosz	0,1667	0,1667	1,0000
5	723308	Mechanik maszyn rolniczych	0,3333	0,3333	1,0000
6	712703	Monter instalacji wentylacyjnych i klimatyzacyjnych	0,1667	0,1667	1,0000
7	233008	Nauczyciel języka angielskiego	0,3333	0,3333	1,0000
8	234113	Nauczyciel nauczania początkowego	0,3333	0,3333	1,0000
9	811105	Operator koparko - ładowarki	0,1667	0,1667	1,0000
10	812107	Operator maszyn i urządzeń odlewniczych	0,1667	0,1667	1,0000
11	722308	Operator obrabiarek sterowanych numerycznie	0,1667	0,1667	1,0000
12	932913	Sortowacz*	0,1667	0,1667	1,0000
13	242307	Specjalista do spraw kadr	0,1667	0,1667	1,0000
14	243106	Specjalista do spraw marketingu i handlu	0,3333	0,3333	1,0000
15	321301	Technik farmaceutyczny	0,1667	0,1667	1,0000
16	325402	Technik masażysta	0,3333	0,3333	1,0000
17	235914	Wychowawca w placówkach oświatowych, wychowawczych i opiekuńczych	0,1667	0,1667	1,0000

*-zawody niewymagające określonych kwalifikacji zawodowych

Źródło: Opracowanie własne

Katalog zawodów nadwyżkowych zawiera 36 pozycji (przypomnijmy, w zestawieniu zawarto tylko te zawody, w których w I półroczu 2013 roku pojawiły się oferty pracy i odnotowano rejestracje osób bezrobotnych). Na pierwszym miejscu jako najmniej nadwyżkowy umiejscowiono zawód magazynier, w którym w badanym okresie odnotowano średnio 0,8333 oferty pracy miesięcznie (czyli w sumie 5 w pierwszych sześciu miesiącach 2013 roku), a wykazano przeciętnie 1 rejestrację osób bezrobotnych miesięcznie. Na dalszych pozycjach umiejscowiono kierowcę ciągnika rolniczego, ratownika medycznego, robotnika leśnego, robotnika budowlanego, pielęgniarkę, terapeutę zajęciowego, elektromechanika pojazdów samochodowych oraz elektromontera (elektryka) zakładowego. Współczynnik intensywności nadwyżki zawodu jest w przypadku równa lub wyższa niż 0,5, więc są to specjalizacje z grupy słabo nadwyżkowych.

Na drugim biegunie tabeli znajduje się przywoływany częstokroć w bieżącym sprawozdaniu zawód ślusarz, w którym w całym analizowanym okresie wpłynęła jedna oferta pracy, zaś miesięcznie rejestrowano powyżej dwudziestu osób (121 rejestracji w całym analizowanym okresie). Niewiele lepiej wyglądają wskaźniki w takich zawodach technik mechanik, murarz czy sprzedawca, a więc specjalizacji reprezentowanym przez spory odsetek osób bezrobotnych.

Szczegółowa analiza tabeli zawodów nadwyżkowych nasuwa pesymistyczną konstatację – przystaje ona o wiele bardziej do obrazu lokalnego rynku pracy i solidniej go opisuje, niż dane zawarte w zestawieniach zawodów deficytowych i zrównoważonych.

Tabela 9. Zawody nadwyżkowe w powiecie lubaczowskim w I półroczu 2013 roku

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba zgłaszanych ofert pracy	Średnia miesięczna liczba rejestrowanych bezrobotnych	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów
1	432103	Magazynier	0,8333	1,0000	0,8333
2	834101	Kierowca ciągnika rolniczego	0,6667	0,8333	0,8000
3	325601	Ratownik medyczny	0,3333	0,5000	0,6667
4	621002	Robotnik leśny	1,1667	1,8333	0,6364
5	931301	Robotnik budowlany	1,6667	2,8333	0,5882
6	325907	Terapeuta zajęciowy	0,1667	0,3333	0,5000
7	222101	Pielęgniarka	0,5000	1,0000	0,5000
8	741207	Elektromonter (elektryk) zakładowy	0,1667	0,3333	0,5000
9	741203	Elektromechanik pojazdów samochodowych	0,1667	0,3333	0,5000
10	514101	Fryzjer	1,8333	4,3333	0,4231
11	932101	Pakowacz	0,1667	0,5000	0,3333
12	234201	Nauczyciel przedszkola	0,1667	0,5000	0,3333
13	228301	Fizjoterapeuta	1,0000	3,1667	0,3158

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba zgłaszanych ofert pracy	Średnia miesięczna liczba rejestrowanych bezrobotnych	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów
14	621001	Drwal / pilarz drzew	0,3333	1,1667	0,2857
15	325511	Technik ochrony środowiska	0,1667	0,6667	0,2500
16	541315	Technik ochrony fizycznej osób i imienia	0,1667	0,6667	0,2500
17	351203	Technik informatyk	0,1667	0,8333	0,2000
18	311104	Technik geodeta	0,1667	0,8333	0,2000
19	961302	Robotnik placowy*	0,5000	2,6667	0,1875
20	723105	Mechanik samochodów osobowych	1,1667	6,5000	0,1795
21	712604	Monter instalacji i urządzeń sanitarnych	0,1667	1,0000	0,1667
22	214202	Inżynier budownictwa - budownictwo ogólne	0,1667	1,0000	0,1667
23	711502	Cieśla szalunkowy	0,1667	1,0000	0,1667
24	514102	Fryzjer damski	0,1667	1,1667	0,1429
25	711401	Betoniarz	0,1667	1,1667	0,1429
26	753105	Krawiec	1,6667	13,3333	0,1250
27	832203	Kierowca samochodu osobowego	0,1667	1,3333	0,1250
28	723103	Mechanik pojazdów samochodowych	0,6667	6,0000	0,1111
29	752205	Stolarz	0,3333	3,1667	0,1053
30	512001	Kucharz	0,3333	3,1667	0,1053
31	611104	Rolnik upraw polowych	0,1667	1,6667	0,1000
32	311408	Technik elektronik	0,1667	2,0000	0,0833
33	522301	Sprzedawca	1,0000	18,6667	0,0536
34	711202	Murarz	0,1667	7,1667	0,0233
35	311504	Technik mechanik	0,1667	7,3333	0,0227
36	722204	Ślusarz	0,1667	20,1667	0,0083

*-zawody niewymagające określonych kwalifikacji zawodowych

Źródło: Opracowanie własne

W poniższym spisie umieszczono pozostałe zawody nadwyżkowe, wymieniono te, w których nie pojawiły się oferty pracy (liczby w nawiasach oznaczają średnią miesięczną ilość rejestracji osób bezrobotnych): Technik ekonomista (11,7), Tokarz w metalu (7,5), Technik rolnik (7), Technik żywienia i gospodarstwa domowego (6,8), Specjalista administracji publicznej (6,5), Kucharz małej gastronomii (5,7), Specjalista do spraw organizacji usług gastronomicznych, hotelarskich i turystycznych (4,7), Ekonomista (4,5), Specjalista do spraw badań społeczno-ekonomicznych (3,5), Technik budownictwa (3,5), Hydraulik (3,5), Piekarz (3,3), Pedagog (3,2), Pozostali specjaliści do spraw zarządzania i organizacji (3,2), Cukiernik (3), Mechanik - operator pojazdów i maszyn rolniczych (2,5), Malarz budowlany (2,3), Nauczyciel wychowania fizycznego (2,2), Specjalista do spraw rachunkowości (2,2), Specjalista do spraw integracji europejskiej (2), Specjalista zastosowań informatyki (2), Pozostali specjaliści z dziedziny prawa gdzie indziej niesklasyfikowani (2), Technik technologii odzieży (2), Stolarz meblowy (2), Socjolog (1,8), Technik leśnik (1,8),

Kelner (1,8), Technik handlowiec (1,8), Rolnik (1,8), Technolog robót wykończeniowych w budownictwie (1,8), Ogrodnik - uprawa warzyw polowych (1,7), Dziewiarz (1,7), Elektromonter instalacji elektrycznych (1,7), Pozostali specjaliści do spraw administracji i rozwoju (1,5), Technik agrobiznesu (1,5), Technik prac biurowych (1,5), Politolog (1,3), Technik mechanizacji rolnictwa (1,3), Pozostali pracownicy ochrony osób i mienia (1,2), Pozostali rolnicy upraw polowych (1,2), Rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej pracujący na własne potrzeby (1,2), Elektromechanik sprzętu gospodarstwa domowego (1,2), Szwaczka (1,2), Pozostali inżynierowie inżynierii środowiska (1), Filolog - filologia obcojęzyczna (1), Ogrodnik (1), Stolarz budowlany (1), Lakiernik samochodowy (1), Frezer (1), Rzeźnik – wędliniarz (1), Nauczyciel języka polskiego (0,8), Mechanik maszyn i urządzeń budowlanych i melioracyjnych (0,8), Monter elektronik - urządzenia radiowo-telewizyjne (0,8), Górnik eksploatacji podziemnej (0,8), Robotnik drogowy (0,8), Nauczyciel historii (0,7), Specjalista do spraw stosunków międzynarodowych (0,7), Dziennikarz (0,7), Technik hotelarstwa (0,7), Blacharz budowlany (0,7), Mechanik maszyn i urządzeń górnictwa podziemnego (0,7), Mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych (0,7), Elektryk (0,7), Palacz kotłów centralnego ogrzewania gazowych (0,7), Pomoc domowa (0,7), Pomocniczy robotnik polowy (0,7), Biolog (0,5), Inżynier leśnictwa (0,5), Specjalista ochrony środowiska (0,5), Inżynier górnik - górnictwo ropy naftowej, gazu i surowców płynnych (0,5), Specjalista zdrowia publicznego (0,5), Nauczyciel języka niemieckiego (0,5), Bibliotekoznawca (0,5), Technik elektryk (0,5), Technik ogrodnik (0,5), Technik technologii żywności (0,5), Plastyk (0,5), Technik obsługi turystycznej (0,5), Technik usług fryzjerskich (0,5), Kasjer handlowy (0,5), Betoniarz – zbrojarz (0,5), Malarz – tapeciarz (0,5), Blacharz samochodowy (0,5), Monter elektronik - naprawa sprzętu audiowizualnego (0,5), Tapicer (0,5), Operator urządzeń przetwórstwa owocowo-warzywnego (0,5), Palacz pieców zwykłych (0,5), Inżynier rolnictwa (0,3), Inżynier organizacji i planowania produkcji (0,3), Inżynier górnik – wiertnictwo (0,3), Inżynier geodeta - geodezja górnicza (0,3), Nauczyciel fizyki i astronomii (0,3), Nauczyciel informatyki / technologii informacyjnej (0,3), Nauczyciel matematyki (0,3), Doradca finansowy (0,3), Specjalista do spraw finansów (0,3), Pozostali specjaliści do spraw zarządzania zasobami ludzkimi (0,3), Specjalista komunikacji społecznej (0,3), Pozostali literaci i inni autorzy tekstów (0,3), Filolog - filologia polska (0,3), Artysta muzyk wokalista (0,3), Technik włókiennik (0,3), Technik technologii żywności - produkcja piekarsko-ciastkarska (0,3), Pozostali technicy technologii żywności (0,3), Technik fizjoterapii (0,3), Opiekun w domu pomocy społecznej (0,3), Rolnik upraw mieszanych (0,3), Monter konstrukcji budowlanych (0,3), Zbrojarz (0,3), Posadzkarz (0,3), Tynkarz (0,3), Monter

rurociągów przemysłowych (0,3), Pozostali malarze i pokrewni (0,3), Spawacz ręczny gazowy (0,3), Blacharz (0,3), Monter konstrukcji stalowych (0,3), Operator maszyn do obróbki skrawaniem (0,3), Operator obrabiarek zespołowych (0,3), Mechanik maszyn i urządzeń do obróbki metali (0,3), Monter - instalator urządzeń technicznych w budownictwie wiejskim (0,3), Pozostali rękodzielnicy wyrobów z drewna i pokrewnych materiałów (0,3), Elektromonter maszyn i urządzeń górnictwa podziemnego (0,3), Wiertacz odwiertów eksploatacyjnych i geofizycznych (0,3), Pomocniczy robotnik leśny (0,3), Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym (0,3), Kierownik budowy (0,2), Kierownik magazynu (0,2) Fizyk (0,2), Geolog (0,2), Matematyk (0,2), Biotechnolog (0,2), Inżynier budowy mostów (0,2), Inżynier inżynierii środowiska - systemy wodociągowe i kanalizacyjne (0,2), Inżynier technologii chemicznej (0,2), Pozostali inżynierowie i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani (0,2), Inżynier elektryk – automatyk (0,2), Projektant mody (0,2), Inżynier geodeta – geomatyka (0,2), Inżynier geodeta - kataster i gospodarka nieruchomościami (0,2), Grafik komputerowy multimedialny (0,2), Pozostałe pielęgniarki specjalistki (0,2), Położna (0,2) Lekarz weterynarii - specjalista chorób koni (0,2), Farmaceuta - farmacja apteczna (0,2), Specjalista dietetyk (0,2), Nauczyciel biologii (0,2), Nauczyciel chemii (0,2), Nauczyciel religii (0,2), Pozostali nauczyciele szkół podstawowych (0,2), Pedagog medialny (0,2), Nauczyciel - specjalista terapii pedagogicznej (0,2), Specjalista bankowości (0,2), Specjalista do spraw ubezpieczeń majątkowych i osobowych (0,2), Inspektor nadzoru bankowego (0,2), Specjalista organizacji i zarządzania w ochronie zdrowia (0,2), Specjalista do spraw public relations (0,2), Specjalista do spraw sprzedaży (0,2), Inżynier systemów i sieci komputerowych (0,2), Kulturoznawca (0,2), Historyk (0,2), Teolog (0,2), Psycholog (0,2), Specjalista do spraw rodziny (familiolog) (0,2), Specjalista resocjalizacji (0,2), Redaktor programowy (0,2), Tłumacz języka niemieckiego (0,2), Artysta fotografik (0,2), Artysta grafik (0,2), Artysta malarz (0,2), Artysta rzeźbiarz (0,2), Muzykolog (0,2), Laborant chemiczny (0,2), Technik analityk (0,2), Technik architekt (0,2), Technik drogownictwa (0,2), Technik inżynierii środowiska i melioracji (0,2), Kontroler jakości wyrobów mechanicznych (0,2), Technik mechanik maszyn i urządzeń (0,2), Technik mechanik obróbki skrawaniem (0,2), Technik technologii chemicznej (0,2), Technik transportu kolejowego (0,2), Technik technologii żywności - przetwórstwo zbożowe (0,2), Nawigator lotniczy (0,2), Technik analityki medycznej (0,2), Technik bezpieczeństwa i higieny pracy (0,2), Technik administracji (0,2), Sekretarka medyczna (0,2), Sekretarka w kancelarii prawnej (0,2), Asystent osoby niepełnosprawnej (0,2), Florysta (0,2), Muzyk (0,2), Technik usług kosmetycznych (0,2), Pozostałe kosmetyczki i pokrewni (0,2), Siostra PCK (0,2), Sanitariusz

szpitalny (0,2), Pracownik ochrony fizycznej bez licencji (0,2), Pracownik ochrony fizycznej II stopnia (0,2), Strażnik straży ochrony kolei (0,2), Ogrodnik - uprawa roślin ozdobnych (0,2), Pozostali ogrodnicy (0,2), Pszczelarz (0,2), Pozostali hodowcy zwierząt gdzie indziej niesklasyfikowani (0,2), Rybak hodowca (0,2), Pozostali robotnicy budowlani robót stanu surowego i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani (0,2), Monter izolacji budowlanych (0,2), Malarz konstrukcji i wyrobów metalowych (0,2), Formierz odlewnik (0,2), Pozostali spawacze i pokrewni (0,2), Szlifierz metali (0,2), Pozostali ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni (0,2), Pozostali mechanicy pojazdów samochodowych (0,2), Mechanik - monter maszyn i urządzeń (0,2), Mechanik silników spalinowych (0,2), Zegarmistrz (0,2), Hutnik - dmuchacz szkła (0,2), Galwanizer (0,2), Pozostali rzemieślnicy gdzie indziej niesklasyfikowani (0,2), Introligator galanteryjny (0,2), Introligator poligraficzny (0,2), Elektromechanik (0,2), Elektromonter maszyn elektrycznych (0,2), Pozostali elektromechanicy i elektromonterzy (0,2), Monter instalacji i urządzeń telekomunikacyjnych (telemonter) (0,2), Pozostali robotnicy w produkcji wyrobów mleczarskich (0,2), Górnik odkrywkowej eksploatacji złóż (0,2), Górnik eksploatacji otworowej (0,2), Operator maszyn do produkcji drutów i prętów (0,2), Formierz wyrobów z kompozytów polimerowych (0,2), Operator urządzeń do obróbki surowca mleczarskiego (0,2), Operator urządzeń do produkcji wyrobów mleczarskich (0,2), Operator urządzeń przetwórstwa mięsa (0,2), Pozostali operatorzy maszyn do produkcji wyrobów spożywczych i pokrewni (0,2), Operator automatów do formowania wyrobów szklanych (0,2), Palacz kotłów centralnego ogrzewania wodnych rusztowych (0,2), Palacz kotłów parowych (0,12), Operator urządzeń utylizacji surowców zwierzęcych (0,2), Monter maszyn i urządzeń przemysłowych (0,2), Monter elektrycznego sprzętu gospodarstwa domowego (0,2), Monter elektronicznego wyposażenia maszyn i urządzeń (0,2), Dyżurny ruchu kolejowego (0,2), Kierowca autobusu (0,2), Kierowca ciągnika siodłowego (0,2), Operator maszyn leśnych (0,2), Operator maszyn i sprzętu torowego (0,2), Operator sprzętu ciężkiego (0,2), Operator wywrotnic wagonowych (0,2), Marynarz w żegludze śródlądowej (0,2), Operator myjni (0,2), Pomocniczy robotnik szklarniowy (0,2), Pozostali robotnicy pomocniczy w kopalniach i kamieniołomach (0,2), Robotnik torowy (0,2), Pozostali robotnicy pomocniczy w budownictwie drogowym, wodnym i pokrewni (0,2), Dozorca (0,2)

3.2 Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych według grup zawodów

Uzupełnieniem dla części opracowania, w której uszeregowano zawody według ich deficytu lub nadwyżki w powiecie lubaczowskim, jest analogiczna kategoryzacja, z tym, że prowadzona na grupach zawodów. Poniższe dane pochodzą wprost i są analogiczne do omawianych wyżej zestawień zawodów ze względu na wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu), które wpisują się w konkretne grupy zawodowe, w zestawieniu nie ujęto grupy *Kierownicy do spraw zarządzania i handlu*, w której nie odnotowano rejestracji osób bezrobotnych przez co osiągnęła wartość opisywaną współczynnikiem MAX.

Z poniższego zestawienia wynika, że najbardziej poszukiwanymi pracownikami w pierwszym półroczu 2013 roku byli *Pracownicy pomocniczy przygotowujący posiłki*, *Pozostali pracownicy obsługi biura* i *Sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni*. W przypadku dwóch czołowych pozycji mieliśmy, jak było opisane w poprzednim podrozdziale, z dużą ilością ofert pracy na stanowiskach subsydiowanych.

W trzech grupach zawodów *Kierownicy do spraw produkcji i usług*, *Rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby*, oraz *Rzemieślnicy i robotnicy poligraficzni* oraz nie pojawiły się żadne oferty pracy, w kilku lokowanych przed nimi ilość ofert pracy była minimalna.

Tabela 10. Zawody deficytowe i nadwyżkowe według grup zawodów w powiecie lubaczowskim w I półroczu 2013 roku

Lp	Kod grupy zawodów	Nazwa grupy zawodów	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów
1	94	Pracownicy pomocniczy przygotowujący posiłki	29,0000
2	44	Pozostali pracownicy obsługi biura	14,0000
3	41	Sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni	7,6000
4	91	Pomoce domowe i sprzątaczk	4,7895
5	53	Pracownicy opieki osobistej i pokrewni	3,1250
6	82	Monterzy	2,0000
7	51	Pracownicy usług osobistych	1,5000
8	34	Średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych, kultury i pokrewny	1,4545
9	42	Pracownicy obsługi klienta	1,4286
10	43	Pracownicy do spraw finansowo-statystycznych i ewidencji materiałowej	1,3333
11	52	Sprzedawcy i pokrewni	0,8692
12	93	Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	0,8438
13	62	Leśnicy i rybacy	0,5789
14	81	Operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych	0,5714
15	83	Kierowcy i operatorzy pojazdów	0,4545

Lp	Kod grupy zawodów	Nazwa grupy zawodów	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów
16	96	Ładowacze nieczystości i inni pracownicy przy pracach prostych	0,3529
17	33	Średni personel do spraw biznesu i administracji	0,3333
18	22	Specjaliści do spraw zdrowia	0,2941
19	92	Robotnicy pomocniczy w rolnictwie, leśnictwie i rybołówstwie	0,2857
20	21	Specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych	0,2667
21	75	Robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni	0,2286
22	26	Specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury	0,2174
23	54	Pracownicy usług ochrony	0,2143
24	23	Specjaliści nauczania i wychowania	0,2031
25	35	Technicy informatycy	0,2000
26	71	Robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków)	0,1793
27	61	Rolnicy produkcji towarowej	0,1481
28	32	Średni personel do spraw zdrowia	0,1228
29	74	Elektrycy i elektronicy	0,1026
30	25	Specjaliści do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych	0,0769
31	72	Robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni	0,0619
32	31	Średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych	0,0330
33	24	Specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania	0,0312
34	13	Kierownicy do spraw produkcji i usług	0
35	63	Rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby	0
36	73	Rzemieślnicy i robotnicy poligraficzni	0

Źródło: Opracowanie własne

3.3 Ranking zawodów generujących długotrwałe bezrobocie

W celu opisanego zjawiska długotrwałego bezrobocia z różnych perspektyw, stworzony został wskaźnik długotrwałego bezrobocia obliczany na podstawie danych będących w posiadaniu Powiatowych Urzędów Pracy. Wskaźnik ten równa się stosunkowi ilości osób w danym zawodzie zarejestrowanych powyżej 12 miesięcy, do ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych w danym zawodzie. Wartość wskaźnika mieści się w przedziale od 0 do 1. Zerowa wartość wskaźnika oznacza brak osób długotrwałe bezrobotnych w danym zawodzie. W przypadku wartości równej 1 ogólna liczba osób bezrobotnych w danym zawodzie odpowiada liczbie osób długotrwałe bezrobotnych, czyli im bardziej wartość wskaźnika długotrwałego bezrobocia zbliża się do 1, tym zwiększa się ryzyko wystąpienia zjawiska długotrwałego bezrobocia w danym zawodzie.

Badanie przeprowadzane jest według czterocyfrowego kodu zawodu tj. według tzw. elementarnych grup zawodów. Na koniec pierwszego półrocza 2013 roku sklasyfikowano 249

grup zawodów, z których 122 osiągnęły wartość zerową, czyli nie było w nich osób długotrwale bezrobotnych.

Grupy zawodów, których wielkość wskaźnika mieści się w przedziale od 0,01 do 0,49 w małym stopniu generują długotrwale bezrobocie. W I półroczu 2013 roku w gronie badanych 249 średnich grup zawodów, grup w mniejszym stopniu generujących długotrwale bezrobocie niż 0,5 było 85. Do zestawienia obrazującego przykłady zawodów, które nie generują długotrwałego bezrobocia wybrano przykłady 15 profesji najczęściej reprezentowanych przez osoby bezrobotne o wskaźniku jak najbardziej zbliżonym do 0.

Tabela 11. Ranking zawodów generujących w niskim stopniu długotrwale bezrobocie w powiecie lubaczowskim w I półroczu 2013 roku

Lp	Kod grupy zawodów	Nazwa grupy zawodów	Wskaźnik długotrwałego bezrobocia ($W_{d,1}^k$)
1	2283	Fizjoterapeuci	0,0769
2	5413	Pracownicy ochrony osób i mienia	0,0833
3	2643	Filolodzy i tłumacze	0,1000
4	3143	Technicy leśnictwa	0,1111
5	3220	Dietetycy i żywieniowcy	0,1176
6	7411	Elektrycy budowlani i pokrewni	0,1250
7	9111	Pomoce domowe i sprzątaczk	0,1250
8	7132	Lakiernicy	0,1429
9	7122	Posadzkarze, parkieciarze i glazurnicy	0,1429
10	2422	Specjaliści do spraw administracji i rozwoju	0,1429
11	5141	Fryzjerzy	0,1622
12	2132	Specjaliści w zakresie rolnictwa, leśnictwa i pokrewni	0,1667
13	2431	Specjaliści do spraw reklamy i marketingu	0,2000
14	2421	Specjaliści do spraw zarządzania i organizacji	0,2000
15	7534	Tapicerzy i pokrewni	0,2000

Zródło: Opracowanie własne

Wielkość współczynnika mieszcząca się w granicach od 0,5 do 0,99 oznacza, że zawody te w coraz większym stopniu generują długotrwale bezrobocie. W powiecie lubaczowskim w pierwszej połowie 2013 roku wyróżniono 42 takie grupy zawodów (klasyfikowanych według czterocyfrowego kodu zawodów) Najwyższy współczynnik długotrwałego bezrobocia, wynoszący 1, oznacza grupy zawodów w pełni generujące długotrwale bezrobocie, w omawianym okresie były 22 zbiory spełniające ten warunek (do poniższej tabeli wybrano przykłady 15 grup zawodów z grona najczęściej reprezentowanych przez osoby bezrobotne).

Tabela 12. Ranking zawodów generujących w wysokim stopniu długotrwałe bezrobocie w powiecie lubaczowskim w I półroczu 2013 roku

Lp	Kod grupy zawodów	Nazwa grupy zawodów	Wskaźnik długotrwałego bezrobocia ($W_{d,t}^k$)
2	7121	Dekarze	1,0000
6	7322	Drukarze	1,0000
3	6129	Hodowcy zwierząt gdzie indziej niesklasyfikowani	1,0000
1	2320	Nauczyciele kształcenia zawodowego	1,0000
5	3131	Operatorzy urządzeń energetycznych	1,0000
9	4311	Pracownicy do spraw rachunkowości i księgowości	1,0000
10	5329	Pracownicy opieki osobistej w ochronie zdrowia i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	1,0000
8	5152	Pracownicy usług domowych	1,0000
7	3322	Przedstawiciele handlowi	1,0000
4	7116	Robotnicy budowy dróg i pokrewni	1,0000
11	9215	Robotnicy pomocniczy w leśnictwie	1,0000
12	3412	Pracownicy pomocy społecznej i pracy socjalnej	0,7143
13	5322	Pracownicy domowej opieki osobistej	0,7000
15	8344	Kierowcy operatorzy wózków jezdniowych	0,6667
14	3323	Zaopatrzeniowcy	0,6667

Zródło: Opracowanie własne

Podsumowanie

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych tworzony jest na potrzeby analizy zjawisk dotyczących relacji popytu na pracę w odniesieniu do podaży zasobów pracy w przekroju terytorialno-zawodowym. Należy podkreślić, że przy sporządzaniu niniejszego opracowania, a przede wszystkim przy wyciąganiu wniosków z niego płynących nie możemy się skupiać jedynie na konkretnych kwalifikacjach zawodowych, zdobytych w systemie szkolnym czy na kursach doszkalających, ale także na dodatkowych umiejętnościach o charakterze uniwersalnym, takich jak: projektowanie ścieżki rozwoju zawodowego, elastycznego podejścia do oczekiwań pracodawców, a co za tym idzie uwzględniania konieczności kilkakrotnej reorientacji zawodowej na przestrzeni całej kariery zawodowej. Na sytuację na rynku pracy w powiecie lubaczowskim ma wpływ wiele czynników, w pierwszej kolejności tempo rozwoju gospodarki oraz liczba miejsc pracy (których jednak jest zdecydowanie zbyt mało), ponadto struktura zawodowa mieszkańców powiatu, a oczywistym jest, że jej odbiciem staje się rozkład kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych. Codziennym zjawiskiem w regionach słabych gospodarczo, w tym w powiecie lubaczowskim jest podejmowanie pracy nie w zawodzie wyuczonym, a w innym, często przypadkowym, niekoniecznie pokrewnym z profilem wykształcenia. Obecnie większość osób pracuje w zawodach, w których ma możliwość jedynie w części wykorzystać wyuczone umiejętności i wiedzę. Dużym wyzwaniem pozostaje problem osób długotrwale bezrobotnych, których populacja wśród ogółu zarejestrowanych osób w końcu czerwca 2013 roku wyniosła 54%. Bezrobotni długotrwale charakteryzują się mniejszą aktywnością w poszukiwaniu zatrudnienia, mniej chętnie podejmują decyzje o zmianie kwalifikacji, a także są mniej mobilni. W tym przypadku przede wszystkim potrzebna jest zmiana sposobu myślenia oraz mentalności, a dopiero w następnej kolejności zmiana kwalifikacji i pomoc w poszukiwaniu pracy. Podkreślenia wymaga fakt, że spora część bezrobotnych długotrwale zarejestrowanych w urzędzie pracy nie posiada w ogóle żadnego zawodu. Na taki stan rzeczy mają wpływ różne czynniki, wśród których należy wymienić: brak, bądź niedopasowanie posiadanych umiejętności i kwalifikacji do wymogów stawianych przez pracodawców, dezaktualizacja nabytej wiedzy i umiejętności oraz sytuacja rodzinna uniemożliwiająca bądź ograniczająca dyspozycyjność. Ważnymi dla lokalnego rynku pracy czynnikami stają się zatem przede wszystkim: jakościowy rozwój zasobów ludzkich, rozwijanie systemu edukacji, szkoleń i poradnictwa zawodowego – prowadzenie polityki spójności między rynkiem pracy a ofertą dydaktyczną szkół ponadgimnazjalnych, rozwijanie i wspomaganie sektora usług, wspomaganie

samozatrudnienia, wyrównywanie szans grup w trudniejszej sytuacji na rynku pracy: kobiet, osób niepełnosprawnych oraz osób po 50 roku życia, kreowanie i prowadzenie regionalnej polityki przeciwdziałania bezrobociu. Wyraźnie widać, że lokalny rynek pracy nie jest i nie będzie w stanie przyjąć specjalistów oraz absolwentów wyższych uczelni, którzy wracają na teren powiatu lubaczowskiego po zakończonej edukacji, ze względu na strukturę gospodarczą powiatu. Absolwenci wyższych szkół i uczelni, a także młodzi ludzie, którzy noszą się z zamiarem studiowania muszą się liczyć z koniecznością poszukiwania pracy w innym miejscu niż miejsce zamieszkania po zakończonej edukacji.

Niniejsze opracowanie stanowi kolejne potwierdzenie trudnej sytuacji na lokalnym rynku pracy. Liczba osób bezrobotnych w powiecie lubaczowskim mierzona na koniec I półrocza 2013 roku wyniosła 3907 osób, co oznaczało spadek o 121 osób w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego, nie należy jednak z tej zmiany wyciągać zbyt daleko idących wniosków, liczba ta utrzymuje się od dłuższego czasu na dość stabilnym poziomie, fluktuacje w poszczególnych latach dotyczą zmian w dwie strony. Co warto podkreślić w aspekcie motywu przewodniego niniejszego opracowania wśród bezrobotnych bardzo dużo jest osób bez kwalifikacji zawodowych – 1053 (znaczny wzrost w ciągu roku o niemal 80 osób), co sprawia, że więcej niż jedna osoba na cztery (27%) nie posiada żadnego zawodu.

Po raz kolejny należy powtórzyć, że w strukturze lokalnego rynku pracy panuje stagnacja. Biorąc pod uwagę grupy wielkie zawodów, nie zanotowano istotnych zmian. Układ w średnich oraz elementarnych grupach zawodów, a także poszczególnych specjalizacjach również ulega minimalnym przetasowaniom, nie pojawiają się nowe zawody, wręcz umacniana jest pozycja dotychczas dominujących zawodów. W warunkach współczesnej gospodarki gdzie pojawiają się nowe zawody i specjalności, a rynek wymusza zdobywanie coraz to innych kwalifikacji oraz ich aktualizowanie, sytuacja marazmu w strukturze zawodowej mieszkańców jest anachronizmem i dotyka obszarów najslabiej rozwiniętych i spauperyzowanych gospodarczo. Co jest szczególnie niekorzystne, nie pojawiają się zawody z szeroko rozumianej branży przemysłowej, a liczebnie wyróżniają się te związane z branżą usługową, która też ze względu na niską stopę życiową mieszkańców ma ograniczony pułap rozwoju. W ślad za tym kroczy obserwowana w powiecie lubaczowskim struktura bezrobocia, które ma charakter wybitnie strukturalny.

Sytuacja na lokalnym rynku pracy wpływa na strukturę rejestrujących się osób, którą opisuje zmienna „napływ bezrobotnych”. Jest to pozycja, która w ostatnich latach nie zmienia się nie zmienia się. Biorąc pod uwagę duże grupy zawodów ciągle najwięcej osób

rejestruje się w grupie zawodów *Robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń, Średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych* oraz *Robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni*. Te trzy grupy były również najliczniej reprezentowane (w nieco innym układzie) wśród osób bezrobotnych w końcu I półrocza 2013 roku.

Dla rejestrujących się w urzędzie pracy i wcześniej pracujących osób ostatnim miejscem zatrudnienia był przede wszystkim sektor usług, a w jego ramach głównie handel hurtowy i detaliczny.

W ciągu I sześciu miesięcy 2013 roku pracodawcy zgłosili 923 oferty pracy, z czego niemal połowa (47,4%) była złożona w trzech dużych grupach zawodów: *Pracownicy usług osobistych* – 22,8%; *Sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni* – 12,4% *Sprzedawcy i pokrewni* – 12,2%. Podkreślić należy, że w najliczniej reprezentowanych grupach zawodów dominowały oferty subsydiowane. Z roku na rok można zauważyć coraz więcej ofert na tzw. „umowy śmieciowe” – zlecenia i o dzieło. Jest to prawidłowość na lokalnym rynku pracy, pracodawcy zwracają się do urzędu pracy o znalezienie pracowników najczęściej o niskich kwalifikacjach, zazwyczaj na umowy na czas określony i krótkoterminowe bądź z dużą rotacją zatrudnionych, które powodują brak stabilności ekonomicznej i uciekanie w „szarą strefę”, która jest bolączką powiatów peryferyjnych.

Wyniki raportu wyraźnie wskazują, że dominująca grupa zawodów czy grup zawodów występujących na rynku pracy powiatu lubaczowskiego to zawody nadwyżkowe tj. takie w których występuje przewaga osób poszukujących pracy nad ofertami zgłoszonymi przez pracodawców, nasilenie nadwyżki postępuje ze zwiększeniem liczby potencjalnych kandydatów do pracy.

Reasumując, struktura zawodowa osób bezrobotnych w powiecie lubaczowskim w ostatnich latach nie wykazuje w praktyce zmian, brak poważniejszych przetasowań jeśli chodzi o zawody nadwyżkowe oraz generujące bezrobocie długotrwałe w porównaniu do lat wcześniejszych. Sytuacja taka jest związana z wielkimi trudnościami powracających na rynek pracy osób długotrwałe bezrobotnych, oraz absolwentów, którzy nie mogą znaleźć swojej pierwszej pracy. Jest to bardzo poważne wyzwanie dla instytucji samorządowych, ponieważ przy takiej strukturze gospodarczej nie ma możliwości zatrzymania najlepiej wykształconej młodzieży, dla której nie ma miejsc pracy, a co za tym idzie nieuniknione są migracje, wewnętrzne i zewnętrzne, co powoduje starzenie społeczności lokalnych, drenaż kwalifikacji i dalszy spadek potencjału demograficznego i gospodarczego

powiatu. Ponadto należy podkreślić, że wśród wielu bezrobotnych występuje zjawisko dezaktualizacji ich kwalifikacji, co w efekcie utrudnia ich powrót na rynek pracy.

ZATWIERDZIŁ